

The Logbook: peilen naar impact

Een test door Antwerpse jeugdwerkers

Ella Mees

[s0222223]

Masterproef

Master in het sociaal werk

Promotor

Prof. dr. Pieter Cools

Medebeoordelaar

Prof. dr. Peter Raeymaeckers

Deze masterproef is een examendocument dat niet werd gecorrigeerd voor eventueel vastgestelde fouten. In publicaties mag naar dit werk worden gerefereerd, mits schriftelijke toelating van de promotor(en) vermeld op deze titelpagina.

Voorwoord

Bij deze wil ik graag enkele mensen bedanken die mij hebben gesteund tijdens het schrijven van deze thesis. Ten eerste wil ik mijn promotor, prof. dr. Pieter Cools, bedanken voor zijn goede raad en ondersteuning bij het schrijven van deze thesis. Ten tweede wil ik de Antwerpse jeugddienst en de onderzoeker van de UCLL bedanken om dit onderzoek mogelijk te maken. Verder wil ik alle participanten nogmaals bedanken die tijd hebben vrijgemaakt om deel te nemen aan dit onderzoek ondanks hun drukke agenda. Ten slotte wil ik mijn dankbaarheid tonen aan mijn ouders, broer en vrienden die mij steunden gedurende dit proces en de gehele studie.

Ella Mees

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Abstract	6
1 Probleemstelling	7
2 Literatuurstudie.....	9
2.1 Jeugdwerk	9
2.1.1 Wat is jeugdwerk?	9
2.1.2 Jeugdwerk heeft impact	10
2.2 Impact in het sociaal werk en jeugdwerk	11
2.2.1 Waarom is impact aantonen in het sociaal werk en jeugdwerk niet zo eenvoudig? ..	11
2.2.2 Wat betekent (peilen naar) impact?	14
2.2.3 Leren, verantwoorden en erkenning als drijfveren	17
2.2.4 Motivatie en weerstand bij het peilen naar impact	17
2.3 Werken rond de impact van jeugdwerk in Antwerpen	19
2.3.1 Situering Gent.....	20
2.4 The Logbook	20
2.4.1 Hoe werkt The Logbook?	21
2.4.2 Verwachte sterktes en zwaktes	22
3 Methodologie.....	24
3.1 Onderzoeksmethode	24
3.2 Caseselectie en beschrijving cases	24
3.3 Onderzoeksfasen.....	25
3.3.1 Intrede	25
3.3.2 Dataverzameling	26
3.3.3 Data-analyse.....	27
3.3.4 Beëindiging en follow-up	27
3.4 Kwaliteit van het onderzoek.....	28

3.4.1	Geloofwaardigheid.....	28
3.4.2	Overdraagbaarheid	28
3.4.3	Betrouwbaarheid en bevestiging.....	28
4	Resultaten.....	29
4.1	Motivering om The Logbook te testen	29
4.1.1	Opgelegd door de Antwerpse jeugddienst	29
4.1.2	Intrinsieke en extrinsieke drijfveren	30
4.2	Vertraging implementatie	31
4.3	Sterktes van The Logbook	31
4.3.1	Inhoudelijke sterktes	31
4.3.2	Technische sterktes.....	33
4.4	Zwaktes van The Logbook	33
4.4.1	Inhoudelijke zwaktes	33
4.4.2	Technische zwaktes.....	35
4.5	Aanvullende verbeteringen	36
4.5.1	Meer centralisatie van functies: één tool die verschillende tools vervangt	36
4.5.2	Technologische verbeteringen	37
4.6	Uitdagingen omtrent het contextualiseren in de Vlaamse context	37
4.6.1	Minder geschikt voor informeel jeugdwerk.....	37
4.6.2	Verwarrende terminologie	38
4.6.3	Haalbaarheid	38
4.7	Ondersteuning	39
4.7.1	Jeugddienst en impactcoaches.....	39
4.7.2	Voortraject	39
4.8	Werken rond impact met The Logbook.....	40
4.8.1	Onduidelijke betekenis van impact.....	40
4.8.2	Nood aan operationalisering van impact	40
4.8.3	Reflecteren over visie en doelen	41

4.9	Discussie	41
4.9.1	Beperkingen van het onderzoek.....	41
4.9.2	Claims over The Logbook versus ervaringen van jeugdwerkers	42
4.9.3	Spanningsvelden.....	44
5	Conclusie	45
5.1	Aanbevelingen voor praktijk en beleid	47
5.2	Aanbevelingen voor verder onderzoek	48
6	Literatuurlijst.....	49
7	Bijlagen.....	54
7.1	Bijlage 1: casebeschrijvingen	54
7.1.1	Case 1: organisatie 1 (JW1)	54
7.1.2	Case 2: organisatie 2 (JW 2)	54
7.1.3	Case 3: organisatie 3 (JW3)	54
7.1.4	Case 4: organisatie 4 (JW4)	55
7.1.5	Case 5: organisatie 5 (JW5)	55
7.2	Bijlage 2: schema codes dataverzameling.....	56
7.3	Bijlage 3: informed consent.....	57
7.4	Bijlage 4: interviewleidraad jeugdwerkorganisaties	58

Abstract

This qualitative study focuses on the experiences of professional Antwerp youth workers when implementing 'The Logbook' in their organisation. This is a Swedish tool that is being used for the first time in the Flemish context with the aim of helping youth workers to reflect on the impact of youth work. This is because there are several thresholds that make it difficult to prove the impact youth work has. For this research interviews were conducted with four Antwerp youth workers, one Ghent youth worker and the city youth administration of Antwerp and Ghent. Based on the initial experiences of the youth workers, it is concluded that The Logbook has potential to help measure impact given some technical adjustments and a thorough preparation for the youth workers with a focus on vision development and how to operationalize impact. Currently there are still some challenges with contextualizing the tool correctly to the Flemish context.

1 Probleemstelling

De laatste jaren wordt er in het sociaal werkveld in Vlaanderen veel aandacht besteed aan de sociale impact van interventies en organisaties (Depauw et al., 2022; Serrien, 2021). Deze focus komt zowel van overheden als van sommigen uit de sociale sector (Cools & Boost, onuitgegeven). Ook op de sociaalwerkconferentie in 2022 was sociale impactevaluatie een van de hoofdthema's (De Waele et al., 2022). Op de eerste sociaalwerkconferentie in 2018 werd impactevaluatie genoemd als een van de belangrijke uitdagingen voor het sociaal werk (Vandekinderen et al., 2018). Het werd dan ook een van de zes acties waarop Sterk Sociaal Werk ging inzetten (Depauw et al., 2022). In de jeugdwerksector heeft het thema impact ook aan belang gewonnen (Boutsen & Boutsen, z. d.-a). Zo vond er bijvoorbeeld een themadag over impact in het jeugdwerk plaats in Antwerpen op 24 november 2023.

Impact van het jeugdwerk verwijst naar de invloed die jeugdwerk heeft op de jeugd en de omgeving. Het omvat zowel bedoelde als onbedoelde invloed, als direct of indirect gevolg van de praktijk, op korte en lange termijn (Jeugddienst Antwerpen, 2021).

Bij het peilen naar impact worden drie doelen nagestreefd: verantwoording van de toegekende middelen aan subsidiërende overheden, leren hoe de praktijk kan worden bijgestuurd om effectiever te worden en verlangen naar meer maatschappelijke erkenning is vaak een drijfveer voor jeugdwerkers zelf (Boutsen & Boutsen, z. d.-a; Cools & Raeymaeckers, 2020).

Dat jeugdwerk waardevol is, blijkt al uit verscheidene internationale onderzoeken (Dickson et al., 2013; Dunne et al., 2014; Mcgregor, 2015). Er is in de jeugdsector echter te weinig expertise en ervaring om de concrete effecten van jeugdwerk in kaart te brengen (Boutsen & Boutsen, z. d.-h). Veel organisaties willen wel meer inzetten op impact aantonen maar hebben nood aan ondersteuning vanuit de academische wereld en uitwisseling met andere organisaties bij het peilen naar impact (Boutsen & Boutsen, z. d.-c). Volgens de Antwerpse jeugddienst (2021) is er weinig literatuur en tools beschikbaar rond peilen naar impact en zijn deze meestal te academisch. De impact van jeugdwerk aantonen is niet eenvoudig omdat het zeer moeilijk is om een verandering toe te wijzen aan een bepaalde praktijk (Boutsen & Boutsen, z. d.-f). Er is dus nood aan een aanpak op maat van het jeugdwerk.

Dit onderzoek focust op professioneel jeugdwerk in de stad Antwerpen. De jeugddienst van Antwerpen is al enkele jaren bezig met het thema peilen naar impact. Vanaf 2024 moeten alle professionele Antwerpse jeugdwerkorganisaties hier verplicht rond werken (Jeugddienst Antwerpen, 2021). Enkele kleinere, experimentele jeugdwerkorganisaties werden in dit kader verplicht om The Logbook

gedurende een jaar te testen. Dit wordt opgevolgd door een medewerker van de Antwerpse jeugddienst (hierna 'deskundige jeugdbeleid' genoemd) (deskundige jeugdbeleid, persoonlijke communicatie, 11 oktober 2023). The Logbook is een Zweeds websysteem met twee doelen: het vergemakkelijken van documenteren en monitoren en het stimuleren van reflectie (Boutsen & Boutsen, z. d.-d). Het is dus een hulpmiddel voor organisaties om impactgericht te werken maar de tool doet dit niet op zichzelf (onderzoeker UCLL, persoonlijke communicatie, 24 november 2023). Momenteel voert De Ambrassade in samenwerking met de UCLL een pilootonderzoek uit naar hoe The Logbook in Vlaanderen kan worden geïmplementeerd om de impact van jeugdwerk zichtbaar te maken en meer impactgericht te werken (onderzoeker UCLL, persoonlijke communicatie 11 november 2023). De tool wordt geïmplementeerd in een nieuwe context dus is het belangrijk om na te gaan hoe de tool moet worden aangepast aan de context zodat het nog steeds effectief werkt (Moore et al., 2021).

Dit onderzoek legt specifiek de focus op de beleving van de jeugdwerkers zelf bij het gebruik maken van The Logbook. Dit is belangrijk om voldoende draagvlak te creëren (Jeugddienst Antwerpen, 2021). Ik stelde de volgende onderzoeksvraag op: **Hoe ervaren professionele Antwerpse jeugdwerkers het gebruik van de tool 'The Logbook' om te peilen naar de impact van hun werking?** Hierbij horen ook enkele deelvragen: (1) In welke mate realiseert The Logbook haar doelstellingen? (2) Wat vinden professionele Antwerpse jeugdwerkers sterktes van The Logbook? (3) Wat vinden professionele Antwerpse jeugdwerkers verbeterpunten van The Logbook? (4) In welke mate vinden de jeugdwerkers dat ze voldoende ondersteund worden? Het onderzoek werd uitgevoerd tijdens de opstartfase van de tool dus er wordt gefocust op de ervaringen tijdens de implementatie.

Het is een kwalitatief onderzoek dat vertrekt vanuit een constructivistisch paradigma en werd onderzocht aan de hand van enkele (participerende) observaties en diepte-interviews bij vier Antwerpse en één Gentse jeugdwerkorganisatie en de Antwerpse en Gentse jeugddienst. Het onderzoek focust op Antwerpen omdat het daar verplicht werd maar de steekproef werd uitgebreid naar Gent om het aantal participanten te verhogen. Dit is een beschrijvend onderzoek dat de ervaringen van jeugdwerkers met The Logbook in kaart wil brengen.

Dit onderzoek start met een literatuurstudie over wat jeugdwerk en impact inhoudt en waarom het peilen naar impact in het jeugdwerk zo'n uitdaging is. Ook The Logbook wordt toegelicht. Daarna volgt een uiteenzetting van de onderzoeksmethode en -fasen en de casebeschrijvingen in de methodologie. Vervolgens komen de resultaten uit de interviews en de linken met de literatuur aan bod. Tot slot wordt er in de conclusie een antwoord geformuleerd op de onderzoeksvragen en worden enkele aanbevelingen geformuleerd.

2 Literatuurstudie

In dit hoofdstuk wordt eerst dieper ingegaan op wat jeugdwerk is en wat voor impact het kan hebben. Daarna wordt er geschetst wat (peilen naar) impact inhoudt en waarom dit complex is in de sociale sector. Tenslotte wordt de context in Antwerpen geschetst en de tool The Logbook toegelicht.

2.1 Jeugdwerk

2.1.1 Wat is jeugdwerk?

Jeugdwerk is een brede term en omvat veel verschillende soorten jeugdwerk. Het kan bijvoorbeeld variëren op vlak van activiteiten, organisatiestructuur of financiering (*European Charter on Local Youth Work*, 2022). Jeugdwerk kan bijvoorbeeld gericht zijn op een specifieke groep jongeren en kan worden begeleid door vrijwilligers of betaalde professionele jeugdwerkers (Williamson, 2018). In Vlaanderen hebben jeugdbewegingen een grote invloed waardoor vrijetijdsbesteding centraal staat in het Vlaamse jeugdwerk (Van de Walle et al., 2010). Het is moeilijk om het gevarieerde jeugdwerklandschap af te bakenen en te definiëren wat jeugdwerk inhoudt (Ambrassade, z. d.-a; Boutsen & Boutsen, z. d.-i). Volgens de Europese Commissie (2015) is men het er wel veelal over eens dat jeugdwerk de persoonlijke en sociale ontwikkeling van jongeren wil bevorderen.

Wat jeugdwerk onderscheidt van bijvoorbeeld scholen en sociale diensten, is de informaliteit, het feit dat jongeren centraal staan en dat jongeren zelf kiezen in welke mate ze betrokken willen zijn bij de jeugdwerkorganisatie. Het is dus vrijwillig (Doherty & de St Croix, 2019).

De Europese Raad beschrijft jeugdwerk als:

Jeugdwerk is een brede term die een breed scala omvat aan activiteiten van sociale, culturele, educatieve, ecologische en/of politieke aard door, met en voor jongeren, in groep of individueel. Jeugdwerk wordt uitgevoerd door betaalde en vrijwillige jeugdwerkers en is gebaseerd op niet-formele en informele leerprocessen gericht op jongeren en op vrijwillige participatie. Jeugdwerk is bij uitstek een sociale praktijk die werkt met jongeren en de samenlevingen waarin zij leven en die de actieve participatie en inclusie van jongeren in hun gemeenschap en in de besluitvorming faciliteert (eigen vertaling) (Council of Europe, 2020 p. 1).

Dit is echter een zeer ruim geformuleerde definitie. Er wordt geen leeftijd afgebakend en het omvat een breed gamma aan activiteiten. In dit onderzoek wordt de definiëring van de Antwerpse jeugddienst gebruikt omdat deze het meest concreet en toepasselijk is. De Antwerpse jeugddienst (2021) onderscheidt jeugdwerk, jeugdcentra, jeugdcultuurwerking, stadswerking en vakantiewerking. Deze soorten jeugdwerk hebben specifieke kaders die onder meer kunnen helpen bepalen naar welke impact er gepeild wordt. Verder hanteert de jeugddienst een algemeen kader voor alle professionele Antwerpse jeugdwerkorganisaties waarin jeugdwerk wordt omschreven als een vrijetijdsaanbod, voor, door en met kinderen en/of jongeren tot 26 jaar. Het biedt ruimte om te experimenteren, te ontspannen en plezier te maken en er wordt geluisterd en ruimte gegeven aan vragen, ideeën en bezorgdheden. Er wordt doelbewust ingezet op het ontdekken en versterken van talenten en competenties van kinderen en jongeren. Iedereen is welkom en er is oog voor diversiteit op verschillende domeinen. Indien nodig gaat het jeugdwerk partnerschappen aan met andere levensdomeinen zoals sport, cultuur of school. Via het jeugdwerk kunnen jongeren worden geactiveerd als vrijwilliger.

Uit onderzoek naar de waarde van jeugdwerk in Vlaanderen dat een literatuurstudie combineerde met een belevingsonderzoek bij jongeren en jeugdwerkers, kwamen acht belangrijke waarden naar voren. Chronologisch van meest voorkomende naar minder voorkomende waarde zijn dat: verbondenheid, plezier, vrijheid, bekwaamheid, erkenning, veiligheid, zelfontplooiing en respect (Polak et al., 2021).

2.1.2 Jeugdwerk heeft impact

Er gebeurt weinig onderzoek naar het Vlaamse jeugdwerk (Boutsen & Boutsen, z. d.-a). Er bestaat niet echt onderzoek dat de directe invloed van jeugdwerk bewijst en verklaart. Er is wel onderzoek naar de waarde en outcomes van jeugdwerk en de potentiële indirecte invloed ervan (Boutsen & Boutsen, z. d.-i). Het is echter duidelijk dat jeugdwerk wel degelijk waarde heeft (Dunne et al., 2014).

Bij het bestuderen van impact van jeugdwerk kan onderscheid worden gemaakt tussen vier niveaus. Jeugdwerk heeft namelijk impact op de jongere zelf, de buurt en gemeenschap, de bredere samenleving en op beleid (Boutsen & Boutsen, z. d.-j).

Enkele positieve effecten van jeugdwerk die worden aangehaald in verschillende internationale studies zijn: jeugdwerk draagt bij aan menselijk kapitaal (persoonlijke competenties) zoals veerkracht, zelfvertrouwen, agency en kritisch denken en helpt jongeren hun talenten te ontdekken en ontwikkelen. Het versterkt ook het sociaal kapitaal (netwerk) en bevordert sociale cohesie. Verder kan het leiden tot betere schoolprestaties en werkkansen. Het bevordert actief burgerschap van jongeren

en het hooghouden van democratische waarden en mensenrechten. Deelnemen aan jeugdwerk kan sociale problemen en (mentale) gezondheidsproblemen verminderen (Council of Europe, 2017; Dickson et al., 2013; Dunne et al., 2014; European Commission, 2015; Fyfe et al., 2018; Jügend für Europa, 2020; Mcgregor, 2015; Ord et al., 2018; Sonneveld et al., 2021; Sonneveld et al., 2020). Jeugdwerk is dus meer dan plezierige vrijetijdsbesteding. Kinderen en jongeren die deelnemen aan jeugdwerk, ontwikkelen competenties via niet-formeel en informeel leren (Council of Europe, 2017).

Dat jeugdwerk belangrijk is voor jongeren en de rest van de samenleving, moet niet aan jeugdwerkers worden uitgelegd. Ze voelen dit zelf aan uit hun ervaringen. Het is echter ook nodig om dit aan de buitenwereld zichtbaar te maken (Boutsen & Boutsen, z. d.-a).

2.2 Impact in het sociaal werk en jeugdwerk

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op wat impact betekent in de context van het sociaal werk en specifiek het jeugdwerk. Er worden verschillende drempels aangehaald die impact meten in het sociaal werk bemoeilijken en er worden enkele begrippen uitgelegd die te maken hebben met impact. Verder wordt er ingegaan op het belang van motivatie binnen de organisatie. Tot slot wordt de context in stad Antwerpen geschetst en wordt The Logbook beschreven.

2.2.1 Waarom is impact aantonen in het sociaal werk en jeugdwerk niet zo eenvoudig?

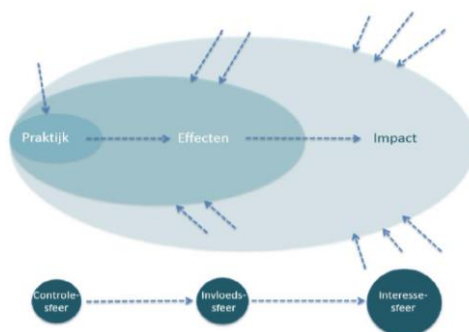
Uit het vorige hoofdstuk blijkt dat jeugdwerk impact heeft maar dat het nog niet gelukt is om dit te bewijzen (Boutsen & Boutsen, z. d.-h). In de wetenschap wordt vaak gezegd 'meten is weten'. Het meten van impact van jeugdwerk is echter niet zo eenvoudig (Boutsen & Boutsen, z. d.-f). Hoe jeugdwerk geëvalueerd moet worden, is al vaak onderwerp geweest van debat in het laatste decennium (de St Croix & Doherty, 2022). Volgens onderzoekers Doherty en de St Croix staat de manier waarop jeugdwerk wordt gewaardeerd door jongeren en jeugdwerkers haaks op de manier waarop het wordt gemeten en geëvalueerd (Doherty & de St Croix, 2019).

De internationale neoliberale tendens van een groeiende cultuur van performantie waarbij organisaties worden beoordeeld op meetbare resultaten botst dus met de informele, holistische aard van jeugdwerk (de St Croix, 2017; de St Croix & Doherty, 2022). De cijfers zelf zijn niet per se problematisch maar er moet gekeken worden naar hoe die cijfers performatieve vergelijkingssystemen creëren (de St Croix, 2017). Dit kan ertoe leiden dat praktijken die vanuit die visie niet goed meetbaar zijn, minder gefinancierd worden of hervormd worden tot een meer meetbare praktijk (Lipman, 2013).

Impact in kaart brengen moet gebeuren op een manier die afgestemd is op de identiteit van het sociaal werk en die de complexe context waarin het sociaal werk actief is recht aan doet (Cools & Raeymaeckers, 2020; Vandekinderen et al., 2018).

Het is moeilijk om oorzaak-gevolgverbanden tussen een bepaalde sociaalwerkpraktijk en een beoogde verandering aan te tonen om verschillende redenen. Ten eerste kan er niet zomaar een experiment worden uitgevoerd met een experimentgroep en controlegroep in een gecontroleerde omgeving om zo de impact van een sociaalwerkpraktijk zichtbaar te maken. De context van het jeugdwerk is bijvoorbeeld een omgeving die zeer moeilijk te controleren is. Verder kan je je ook de vraag stellen of zo'n experiment ethisch is (Boutsen & Boutsen, z. d.-f; Serrien, 2021). Ten tweede zijn de effecten van sociaalwerkpraktijken meestal het resultaat van een samenspel tussen verschillende (f)actoren (Pawson, 2013 in Cools & Raeymaeckers, 2020; De Waele et al., 2022). Sociaal werkers zijn namelijk actief in een context waar verschillende elementen elkaar beïnvloeden. Het is dus zeer moeilijk om de specifieke bijdrage van een bepaalde sociaalwerkpraktijk te onderscheiden (Pawson, 2013 in De Waele et al., 2022; Boutsen & Boutsen, z. d.-h). De impact van een praktijk bevindt zich namelijk in de interessesfeer. Verscheidene contextfactoren kunnen die impact beïnvloeden maar dit valt buiten de controlesfeer van de praktijk. De effecten van de praktijk op de doelgroep bevinden zich in de invloedsfeer. De input en output van de praktijk bevindt zich in de controlesfeer. Hier zijn de contextfactoren onder controle van de praktijk. Het meten binnen de controlesfeer geeft echter ook een onvolledig beeld van de praktijk (Berghmans et al., 2014). Daarom gaat de Antwerpse jeugddienst uit van een contributielogica bij het peilen naar impact (zie verder: De contributie- en attributiebenadering) (Jeugddienst Antwerpen, 2021).

Figuur 1: drie sferen model

(Earl et al., 2001; Montague, 2000)

Verder prefereren neoliberale overheden dat effectiviteit wordt bewezen aan de hand van op voorhand gedefinieerde, gestandaardiseerde, meetbare, korte termijn resultaten die focussen op

toezicht en die competitie en vergelijking tussen organisaties stimuleren (de St Croix, 2017; de St Croix & Doherty, 2022; Doherty & de St Croix, 2019). De focus ligt op gemakkelijk te verzamelen cijfers rond input en output van organisaties in plaats van de outcome voor de doelgroep (de St Croix, 2017; Munro, 2004). De invloed van een bepaalde sociaalwerkpraktijk of interventie is echter moeilijk op voorhand te voorspellen. Elke persoon of situatie waar een sociaal werker mee in contact komt is namelijk uniek. Als gevolg moeten sociaal werkers zich telkens aan de specifieke context aanpassen (op maat werken) (Pawson, 2013 in De Waele et al., 2022). Dit geldt ook zeker voor het jeugdwerk. De outcomes zijn onvoorspelbaar omdat ze gebeuren op basis van wat er leeft bij de jongeren (de St Croix, 2017). Ook het jeugdwerklandschap zelf kent een grote diversiteit (Custers et al., 2019; De Waele et al., 2022). Die verschillende organisaties met eigen strategieën en doelen kunnen niet zomaar met elkaar vergeleken worden. In het sociaal werk zijn maatstaven voor succes ook minder duidelijk dan in andere sectoren. Je kan de doelen en activiteiten van organisaties niet zomaar met elkaar vergelijken (Cools & Raeymaeckers, 2020). Om op een gepaste manier te peilen naar impact moeten methodes en tools dus aangepast worden aan de specifieke organisatie. Er is dus ook voor peilen naar impact in het jeugdwerk geen ‘one-size-fits-all’ aanpak mogelijk (Custers et al., 2019; De Waele et al., 2022; Doherty & de St Croix, 2019; European Commission, 2015). Dit strijkt ook met de visie van de Antwerpse jeugddienst. In het handboek ‘Impact Antwerps professioneel jeugdwerk’ van de Antwerpse jeugddienst (2021) wordt ook beschreven dat ze voor elke organisatie op maat willen onderzoeken hoe er het best naar impact gepeild kan worden.

Een andere drempel is de weerstand bij jeugdwerkers. Sommige jeugdwerkers zijn gemotiveerd om impact in kaart te brengen maar anderen zijn kritisch voor het gevaar voor instrumentalisering. Ze zien impact namelijk als cijfers halen en de verkregen middelen verantwoorden aan subsidiërende overheden (Berghmans et al., 2014; Boutsen & Boutsen, z. d.-j) (zie verder: Motivatie en weerstand).

Vanuit sommige hoeken komt er dus weerstand maar veel jeugdwerkorganisaties willen wel meer inzetten op impact zichtbaar maken maar hebben daarrond te weinig expertise. Er is nood aan ondersteuning uit onderzoekswereld en meer uitwisseling tussen organisaties (Boutsen & Boutsen, z. d.-c). In 2018 werd zowel op de sociaalwerkconferentie als de eerste European Academy of Youth Work gepleit voor meer onderzoek en ontwikkeling van expertise rond methoden om impact in kaart te brengen (Boutsen & Boutsen, z. d.-a; Vandekinderen et al., 2018). De jeugdwerksector heeft momenteel nog weinig kennis en ervaring om hun impact in kaart te brengen.

Wanneer er wordt gesproken over impact, worden er veel verschillende termen gebruikt zoals effect, invloed, outcome, output,... dat zorgt voor verwarring en hindert het debat over impact (Maas, 2014).

Het is dus belangrijk om binnen een onderzoeksteam of organisatie een gedeelde taal te creëren en te bespreken of ze bijvoorbeeld impact interpreteren als effecten op korte of lange termijn (Berghmans et al., 2014; Depauw et al., 2022). Een gedeelde taal kan een vertrekpunt vormen en tegelijk ruimte geven voor de eigenheid van een organisatie (Maes & Cools, 2021).

2.2.2 Wat betekent (peilen naar) impact?

Er wordt in de literatuur gesproken over impact, effect, outputs, outcome, etc. Deze begrippen krijgen soms verschillende invullingen, wat leidt tot verwarring (Boutsen & Boutsen, z. d.-c). Daarom worden enkele belangrijke begrippen nu kort overlopen.

Inputs zijn de middelen die gebruikt worden om praktijken op te zetten zoals geld en personeel. Via activiteiten of praktijken wordt de input omgezet in output (Organisation for Economic Cooperation and Development/Development Assistance Committee [OECD/DAC], 2002 in De Waele et al., 2022). Outputs zijn de kwantificeerbare prestaties of effecten op korte termijn zoals het aantal bereikte personen en het aantal activiteiten of doorverwijzingen. Duurzame outputs op lange termijn voor een individu, groep of samenleving worden outcomes genoemd (Cools & Raeymaeckers, 2020). Verschillende outcomes dragen samen bij aan de gewenste verandering van een praktijk (OECD/DAC, 2002 in De Waele et al., 2022). Het verschil tussen outcome en impact is dus dat impact gaat over de verandering naast wat sowieso al had plaatsgevonden zonder die praktijk (counterfactual) (Clark et al., 2004).

Het verschil tussen impactevaluatie en impactgericht werken is ook verwarrend. Verschillende auteurs hanteren deze begrippen dan ook niet consequent (onderzoeker UCLL, persoonlijke communicatie, 24 november 2023). De Waele et al. (2022) spreken over impactevaluatie. Daarmee wordt verwezen naar impact van een sociaalwerkpraktijk evalueren om zo de gerealiseerde veranderingen zichtbaar te maken op een onderbouwde wijze. Aan de hand van impactevaluatie wordt dus onderzocht hoe bepaalde veranderingen worden bereikt of hoe hieraan wordt bijgedragen. Daarbij wordt er ook rekening gehouden met contextfactoren die mogelijks invloed hebben (De Waele et al., 2022).

Impactevaluatie is een tool om impactgericht te werken. Impactgericht werken is de proces erachter dat focust op het vergroten van impact (onderzoeker UCLL, persoonlijke communicatie, 24 november 2023). Impactgericht werken is een continu proces waarbij men nadenkt over welke verandering men wenst te realiseren om daarna de activiteiten doelbewust te richten op het bereiken van die verandering. Het is een participatief leerproces waarbij verschillende stakeholders – en vooral de

doelgroep – betrokken moeten worden. Het gaat dus verder dan impact meten (Boutsen & Boutsen, z. d.-b; Cools & Raeymaeckers, 2020; Custers et al., 2019).

Impactgericht werken omvat verschillende tussenstappen. Ten eerste is het belangrijk om te expliciteren hoe men impact omschrijft, waarom men impact zichtbaar wil maken en op welke impact men wil focussen. De missie van de organisatie vormt hiervoor een goede basis. Dan kan men een theory of change opstellen (Berghmans et al., 2014; Boutsen & Boutsen, z. d.-b). Dit is een meetbare beschrijving van de beoogde verandering en hoe de organisatie denkt daaraan bij te dragen. Het is een vereenvoudigd beeld van de werkelijkheid waarin onder meer input, output, outcomes, doelen en omstandigheden worden omschreven (Boutsen & Boutsen, z. d.-b; Duffy, 2017). Daarna worden kwantitatieve en/of kwalitatieve data verzameld en geanalyseerd waardoor de organisatie inzicht krijgt in de effectiviteit van de praktijk in functie van de doelen. Op basis daarvan kunnen de doelen of praktijk worden bijgestuurd om de impact te verhogen (Boutsen & Boutsen, z. d.-b). Impactgericht werken is een intensief proces. Om het behapbaar te houden, helpt het om een duidelijke focus te leggen op een beperkt aantal doelen of één project (Boutsen & Boutsen, z. d.-b; Cools & Boost, onuitgegeven).

De Antwerpse jeugddienst spreekt over ‘peilen naar impact’ of ‘impactgericht werken’ in plaats van ‘impactmeting’. Door termen zoals impactgericht werken te gebruiken, geeft de jeugddienst ook aan dat ze jeugdwerkers niet meer tijdrovende administratieve taken willen geven want het contact met de jongeren blijft belangrijk en mag hier niet onder lijden (Jeugddienst Antwerpen, 2021).

Impact definiëren

Het is belangrijk om gemeenschappelijke taal te hanteren rond het thema impact in het sociaal werk. Er is echter geen algemeen aanvaarde definitie voor impact (Boutsen & Boutsen, z. d.-j). De Waele et al. (2022) formuleerden een definitie voor impact in het sociaal werk onder meer op basis van literatuur over ontwikkelingssamenwerking. Ze definiëren impact in het sociaal werk als:

Sociale veranderingen op lange termijn die mede het gevolg zijn van positieve en negatieve, bedoelde en onbedoelde, en directe en indirecte effecten van sociaalwerkpraktijken. Deze effecten treden op tijdens of na de praktijk en doen zich voor bovenop en naast wat sowieso plaatsgevonden zou hebben. (De Waele et al., 2022 p. 4).

Opvallend aan de definitie is dat het ook negatieve, indirecte of onbedoelde effecten omvat. Impact wordt namelijk snel gelinkt aan positieve effecten op individuen en/of de samenleving. Onbedoelde

effecten zijn neveneffecten (positief of negatief) die voorspelbaar kunnen zijn of kunnen verrassen (Boutsen & Boutsen, z. d.-j). De bedoelde impact gaat meestal over de missie en doelen van de organisatie. Er moet echter ook aandacht zijn voor de onbedoelde effecten om een tunnelvisie te vermijden (Berghmans et al., 2014).

Deze definitie is nog steeds redelijk breed. Daarnaast gaat het niet in op hoe impact in kaart gebracht moet worden of hoe men moet verklaren dat de impact gevolg is van een specifieke praktijk. De impact van jeugdwerk is meestal niet volledig toe te kennen aan één specifieke praktijk. Verschillende praktijken leiden samen tot een bepaalde impact. De impact van jeugdwerk wordt daarom onderzocht vanuit een contributiebenadering (Boutsen & Boutsen, z. d.-c). De Antwerpse jeugddienst legt de focus op “de bedoelde invloed als gevolg van directe inspanningen” (p. 4) (Jeugddienst Antwerpen, 2021).

De contributie- en attributiebenadering

Auteurs Berghmans et al. (2014), Boutsen and Boutsen (z. d.-j), De Waele et al. (2022), Maes and Cools (2021) en Serrien (2021) verkiezen een contributiebenadering als het gaat over impact van sociaalwerkpraktijken omdat het verband tussen de praktijk en de impact ervan complex is. De impact van een praktijk wordt namelijk bereikt door een combinatie van verschillende praktijken en contextfactoren die elkaar beïnvloeden en waar organisaties niet altijd controle over hebben (Berghmans et al., 2014; Serrien, 2021). Hierdoor kan een gerealiseerde impact moeilijk aan een specifieke praktijk worden toegekend (Serrien, 2021). Vanuit de contributiebenadering wordt er gekeken hoe een praktijk bijdraagt aan een specifieke impact (Berghmans et al., 2014). Volgens de contributiebenadering is er bij peilen naar impact van een sociaalwerkpraktijk dus steeds onzekerheid over de concrete bijdrage van de praktijk aan de gerealiseerde impact (De Waele et al., 2022). Ook de visie van de Antwerpse jeugddienst sluit aan bij de contributiebenadering: “De gepeilde impact zal nooit exclusief enkel en alleen aan het jeugdwerk toegewezen kunnen worden. De Antwerpse jeugd wordt ook door andere levensdomeinen, invloeden en initiatieven in hun dagelijkse leven beïnvloed.”(Jeugddienst Antwerpen, 2021 p. 4).

De attributiebenadering gaat ervan uit dat er wel een lineair causaal verband is tussen de praktijk en het effect ervan en dat dit bewezen kan worden. (Berghmans et al., 2014; Boutsen & Boutsen, z. d.-j; Depauw et al., 2022).

2.2.3 Leren, verantwoord en erkenning als drijfveren

Er zijn 3 motieven om in te zetten op impact zichtbaar maken. Ten eerste biedt het leerkansen. Door impact in kaart te brengen kan men meer inzicht vergaren in wat werkt en hoe de praktijk verbeterd kan worden om de vooropgestelde doelen te behalen (Berghmans et al., 2014; Cools & Raeymaeckers, 2020; Van Dorsselaer et al., 2018). Dit is een intrinsieke motivatie van jeugdwerkers (Serrien, 2021). Door bezig te zijn met impact staan jeugdwerkers stil bij de missie van de organisatie en de vraag of ze de goede dingen doen (Boutsen & Boutsen, z. d.-c).

Verder is er de vraag naar verantwoording van middelen ten aanzien van de opdrachtgever. Beleidsmakers willen weten wat er met de toegekende middelen gerealiseerd wordt (Boutsen & Boutsen, z. d.-a; De Waele et al., 2022). Dit is extrinsieke motivatie voor sociaal werkers. De vraag om impact zichtbaar te maken klinkt steeds luider vanuit subsidiërende overheden als gevolg van een resultaatgerichte financiering (Serrien, 2021).

Ten slotte hebben jeugdwerkers ook nood aan erkenning. Door de gerealiseerde impact aan te tonen kunnen ze buitenstaanders overtuigen van de waarde van jeugdwerk (Boutsen & Boutsen, z. d.-a; De Waele et al., 2022).

De motieven van de Antwerpse jeugddienst om te peilen naar impact, sluiten hier grotendeels bij aan. Door te peilen naar impact willen ze de waarde van jeugdwerk op de kaart zetten voor de doelgroep, de inwoners van Antwerpen, het beleid en de jeugddienst zelf. Zo kan aan het beleid worden aangetoond waarom het jeugdwerk voldoende subsidies moet blijven krijgen. Daarnaast moeten de ondersteuningsnaden meer zichtbaar worden voor de jeugddienst en het beleid zodat ze betere ondersteuning kunnen bieden aan de jeugdwerkorganisaties. Tot slot zijn er al veel jeugdwerkers die hun praktijk kritisch evalueren maar door impactgericht werken wil de jeugddienst dit structureel implementeren in het Antwerps professioneel jeugdwerk (Jeugddienst Antwerpen, 2021).

2.2.4 Motivatie en weerstand bij het peilen naar impact

Het woord impact heeft verschillende connotaties. Volgens enthousiastelingen is impact nodig om effectief en efficiënt te werken en kunnen organisaties zich niet verantwoord zonder te verwijzen naar indicaties van hun impact (Berghmans et al., 2014). Impact verduidelijken draagt volgens voorstanders bij aan het verbeteren van de efficiëntie en kwaliteit van de organisatie (Norman, 2016).

Anderen zijn weigerachtig tegenover impactmetingen omdat ze vinden dat er te veel focus op ligt en dat afleidt van de kernactiviteiten. Sociaal werkers en jeugdwerkers werken met mensen en vinden hun kerntaken belangrijker dan het evalueren of peilen naar impact (Depauw et al., 2022; Maes & Cools, 2021; Norman, 2016). Uit een onderzoek van de St Croix (2017) blijkt ook dat ongepaste monitoringssystemen de vertrouwensband tussen jeugdwerkers en jongeren kunnen belemmeren omdat het de vrijwillige, informele relatie ondermijnt.

Enkele andere drempels zijn dat men vreest dat de impactmetingen gekoppeld worden aan subsidies, dat ze niet weten wat er met de geregistreerde data gebeurt en dat ze de praktijk an sich waardevol vinden en dat het dus niet bewezen moet worden (Boutsen & Boutsen, z. d.-j; Maes & Cools, 2021).

Anderen associëren impact met de steeds grotere nadruk op attributie, efficiëntie, 'cijfers halen' en verantwoording en controledrang door overheden. Ze zijn bang om afgerekend te worden op indicatoren die de complexe realiteit niet weerspiegelen (Berghmans et al., 2014; Cools & Boost, onuitgegeven). Sommige jeugdwerkers bieden weerstand tegen het verzamelen en monitoren van cijfers omdat de focus op cijfers tot foute interpretaties en conclusies kan leiden. Dit kan ook een reden zijn waarom er weinig onderzoek is naar jeugdwerk. Cijfers kunnen helpen om inzicht te bieden in de impact maar men moet waakzaam zijn voor conclusies die enkel gebaseerd zijn op gemakkelijk te verkrijgen cijfers. Tegenstanders zijn ook kritisch voor het gevaar voor instrumentalisering van de aangetoonde impact (Boutsen & Boutsen, z. d.-a).

De laatste decennia werd impactmeting vooral ingezet voor verantwoording van middelen (Ord et al., 2018). Er wordt dan vaak naar snelle oplossingen gegrepen zoals afvinklijstjes om zo financierders tevreden te houden. Nochtans kan impactevaluatie leiden tot verbetering van praktijken maar daarvoor is een meer genuanceerde benadering van impactmeting nodig (Cools & Raeymaeckers, 2020). Ook volgens de Antwerpse jeugddienst ligt er momenteel te veel focus op controle, regulering en harde cijfers. Door zelf proactief aan de slag te gaan met de jeugdwerkorganisaties in Antwerpen rond impact in kaart brengen, willen ze meer focussen op kritisch reflecteren als gevolg van impact in kaart brengen (Jeugddienst Antwerpen, 2021). Volgens sommigen moet de impact van jeugdwerk niet bewezen worden en is de praktijk op zich waardevol (Boutsen & Boutsen, z. d.-j).

Een draagvlak ontwikkelen in de organisatie is belangrijk om impactgericht te kunnen werken. Meestal spelen intrinsieke en extrinsieke drijfveren een rol in organisaties die hun impact in kaart willen brengen (Serrien, 2021). Wanneer de organisatie focust op intrinsieke motivatie zoals reflecteren en leerkansen om de organisatie te verbeteren, is er meer betrokkenheid en volharding in het proces. Dat

is nodig aangezien impactgericht werken een intensief proces is. Stil staan bij het doel achter impactgericht werken is daarom een belangrijke startpunt (Boutsen & Boutsen, z. d.-c; Serrien, 2021). Serrien (2021) waarschuwt voor het risico op het overbelasten van medewerkers bij het peilen naar impact. Ook daarom is het belangrijk om in te zetten op intrinsieke motivatie zodat het niet voelt als een taak die erbovenop komt.

2.3 Werken rond de impact van jeugdwerk in Antwerpen

In 2021 startte de Antwerpse jeugddienst een project waarbij zo'n 50 Antwerpse jeugdwerkorganisaties gingen peilen naar hun impact. Het doel was dat de Antwerpse professionele jeugdwerkorganisaties vanaf 2022 zouden gaan inzetten op het zichtbaar maken van hun impact zodat ze na een paar jaar impactgericht kunnen gaan werken (Boutsen & Boutsen, z. d.-e). Hiervoor stelde de jeugddienst verschillende methodes en tools ter beschikking (Jeugddienst Antwerpen, 2021). Dit bleek echter te ambitieus en daarna werd het impactverhaal op de lange baan geschoven vanwege de economische crisis.

Na een bezoek aan KEKS in Zweden in maart 2023 werd besloten dat The Logbook op z'n minst interessant genoeg was om te testen in de Vlaamse context. Daarom werd begin er 2024 een pilootproject opgestart met de stad Antwerpen als voortrekker met als doel te onderzoeken of The Logbook ook toepasbaar is in Vlaanderen. Er werd gekozen om The Logbook te testen omdat dit het eerste systeem was dat de onderzoeker van de UCLL vond dat reflecteren en rapporteren combineert. Daarnaast claimt het te werken voor alle jeugdwerk (onderzoeker UCLL, persoonlijke communicatie, 24 november 2023).

Vanaf 2024 zouden alle professionele jeugdwerkorganisaties in Antwerpen verplicht worden om te werken rond impact aan de hand van een tool naar keuze (Jeugddienst Antwerpen, 2021). Eind 2023 was er gepland om The Logbook te testen bij tien jeugdwerkorganisaties in Antwerpen, acht in Gent en zes bovenlokale organisaties (onderzoeker UCLL, persoonlijke communicatie, 7 november 2023). Er zijn ondertussen echter al verschillende organisaties afgehaakt. De jeugdwerkorganisaties zijn vrij om The Logbook te gebruiken zoals ze dat zelf willen. Ze kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen om het enkel te implementeren in één deelwerking. Het doel is vooral dat het een betekenisvolle ervaring is voor de organisaties en het pilootproject (onderzoeker UCLL, persoonlijke communicatie, 24 november 2023). Er is een grote variatie in hoe de organisaties The Logbook gebruiken.

Aangezien peilen naar impact verplicht werd in Antwerpen, werd er een nieuwe ondersteunende functie opgericht binnen de jeugddienst: de impactcoaches. Hun taak is om de jeugdwerkorganisaties te coachen bij het impactgericht werken in hun organisatie (Jeugddienst Antwerpen, 2021).

2.3.1 Situering Gent

In Gent is de jeugddienst niet zo veel bezig met het thema impact meten als in Antwerpen. Er is volledig vrijblijvend aan jeugdwerkorganisaties gevraagd of ze The Logbook wilden uitproberen. Er zijn ook geen impactcoaches in Gent. De ondersteuning van The Logbook gebeurt door één medewerker van de jeugddienst. Er zijn drie Gentse organisaties die een account hebben via The Logbook (jeugddienst Gent, persoonlijke communicatie, 9 april 2024).

2.4 The Logbook

Er zijn verschillende manieren om te peilen naar impact, bijvoorbeeld aan de hand van storytelling, monitoringssystemen of impactgericht werken. Per methode bestaan er verschillende tools die dit proces kunnen ondersteunen zoals bijvoorbeeld The Logbook (Boutsen & Boutsen, z. d.-g).

The Logbook is een online systeem voor documentatie en monitoring, gemaakt voor en door jeugdwerkers. Het moet jeugdwerkers helpen om informatie te documenteren en monitoren. De tool creëert rapporten die geanalyseerd kunnen worden en waarover gereflecteerd kan worden met als doel om de kwaliteit van de praktijk te verhogen (Boutsen & Boutsen, z. d.-d; KEKS, z. d.-b). Het is dus een hulpmiddel voor organisaties om impactgericht te werken maar de tool doet dit niet op zichzelf (onderzoeker UCLL, persoonlijke communicatie, 24 november 2023). KEKS spreekt niet over impact bij het beschrijven van The Logbook maar volgens De Ambrassade (z. d.-b) zijn er veel gelijkenissen met de visie in Vlaanderen op hoe men impact in kaart kan brengen. Het kan worden gebruikt via computers, tablets en smartphones (KEKS, z. d.-b).

The Logbook werd gelanceerd door de Zweedse organisatie KEKS in 2009 (KEKS, z. d.-c). Tegenwoordig wordt de tool gebruikt in meer dan 70 organisaties verspreid over Zweden, Slovenië, Finland, Ierland en Roemenië (Boutsen & Boutsen, z. d.-d). De organisatie heeft als doel 'knowledge based' jeugdwerk te bevorderen, de kwaliteit van jeugdwerk te verhogen en meer erkenning te krijgen voor jeugdwerk (KEKS, 2023, z. d.-c).

KEKS wou een manier ontwikkelen om het diverse jeugdwerklandschap op een structurele manier te documenteren en monitoren vanuit een holistische visie waarbij kwantitatieve en kwalitatieve

informatie wordt opgenomen en resultaten van verschillende jeugdwerkpraktijken vergeleken kunnen worden (KEKS, z. d.-c). KEKS wou dus een systeem voor structurele documentatie en monitoring ontwikkelen dat:

- informatie verzamelt voor kwaliteitsontwikkeling
- gebruiksvriendelijk is en niet veel tijdsinvestering vraagt
- kwantitatieve en kwalitatieve informatie verwerkt
- reflectie stimuleert
- werkt voor alle soorten jeugdwerk ongeacht de context
- eenvoudige rapporten kan maken die gebruikt worden voor systematische opvolging
- een gedeelde Europese basis creëert voor uitwisseling van kennis en good practices
- een basis legt voor verder onderzoek rond jeugdwerk (KEKS, z. d.-b)

2.4.1 Hoe werkt The Logbook?

Volgens KEKS (z. d.-c) stimuleert The Logbook de ontwikkeling van knowledge based jeugdwerk door het registreren van cijfers, het schrijven van reflecties en vragenlijsten voor participerende jongeren te combineren.

KEKS (z. d.-c) claimt dat The Logbook documentatie stimuleert doordat de jeugdwerkers bij elke activiteit enkele kwantitatieve gegevens registreren zoals het tijdstip en de duur van de activiteit, het aantal aanwezigen en hun gender en leeftijd(scategorie) (KEKS, z. d.-c). Jongeren kunnen zichzelf ook online inchecken, bijvoorbeeld via een vaste tablet van de organisatie of door een QR code te scannen. Dit kan met de eigen naam, een alias of anoniem (Ambrassade, z. d.-b). The Logbook maakt rapporten van deze informatie die gebruikt kunnen worden om activiteiten te evalueren, om doelen op te volgen en nieuwe doelen te stellen (Boutsen & Boutsen, z. d.-d; KEKS, z. d.-b). Verder kunnen de rapporten en analyses als basis gebruikt worden om het verband tussen praktijken en outcomes beter te begrijpen, om competenties, methoden en organisaties verder te ontwikkelen, om doelen op te stellen voor de toekomst en voor onderzoek (Haglund, 2019). Doordat er systematisch wordt gedocumenteerd kunnen outcomes van verschillende jeugdwerkpraktijken ook met elkaar worden vergeleken en kunnen ze van elkaar leren (KEKS, z. d.-c). Het zou ook het opvolgen of opmerken van tendensen vergemakkelijken (European Commission, 2024).

The Logbook zou ook reflectie stimuleren omdat jeugdwerkers elke activiteit kunnen evalueren door enkele reflectievragen te beantwoorden (Ambrassade, z. d.-b). Het is niet de bedoeling om iemands persoonlijke gegevens of traject bij te houden in The Logbook vanwege privacyredenen (KEKS, 2023).

KEKS biedt ook een bevraging aan die de organisaties naar de jongeren kunnen sturen over hun ervaring rond participatie aan de organisatie. Daarnaast is er een jaarlijks bevraging over de doelgroep, veilige omgeving, aantrekkelijkheid, inclusie, participatie van jongeren, invloed en verantwoordelijkheid. Op basis van de resultaten krijgen de organisaties scores die ze kunnen vergelijken met het gemiddelde van de jeugdwerkorganisaties in Vlaanderen. Via deze vragenlijsten wordt er ook rekening gehouden met de beleving van de jongeren (Ambrassade, z. d.-b; European Commission, 2024).

Volgens KEKS zou het gebruiken van The Logbook tijd en energie besparen op lange termijn omdat er niet gespeculeerd moet worden over meningen en acties van jongeren en de reële uitdagingen geïdentificeerd kunnen worden. De analyse wordt beter onderbouwd en er kan worden gefocust op het vinden van oplossingen (KEKS, z. d.-a, z. d.-b).

2.4.2 Verwachte sterktes en zwaktes

In maart 2023 gingen enkele jeugdwerkers, jeugdambtenaren van lokale besturen en vertegenwoordigers van de Vlaamse jeugdwerksector op bezoek bij KEKS in Zweden. Ze maakten een SWOT-analyse van het idee om The Logbook te implementeren in Vlaanderen. Ze besloten dat het een goede tool kan zijn om impactgericht werken in het jeugdwerk te ondersteunen en dat het interessant was om te testen in Vlaanderen. Ze gaven wel aan dat de tool niet zomaar gekopieerd mag worden (Ambrassade, z. d.-b).

Hieronder volgt een overzicht van enkele positieve en negatieve aspecten van The Logbook die werden aangehaald door de jeugdwerkers, jeugdambtenaren en/of jeugdsector op basis van hun bezoek (Ambrassade, z. d.-b).

Tabel 1: positieve en negatieve aspecten van The Logbook

Sterkes	Zwaktes
Combinatie kwalitatieve en kwantitatieve data	Mogelijk gevoel van controle bij jongeren als gevolg van registratie
Gemakkelijkere overdracht, structuur en overzicht	Zeer taalkundig
Vergelijkingen met gemiddelde van KEKS leden	Gebruik is afhankelijk van de jeugdwerker
Makkelijk analyseren en signaleren van trends	Niet personaliseerbaar
Gebruiksvriendelijke rapporten	Mogelijke koppeling subsidies
Toegankelijk voor iedereen	Niet geschikt voor alle jeugdwerk
Stimuleert reflectie	Te veel focus op output en te weinig op outcome
Stem van jongeren d.m.v. bevraging	

Vergemakkelijkt standaardiseren (kan ook risico zijn afhankelijk van de context)	

3 Methodologie

In dit hoofdstuk wordt de opzet en het verloop van het onderzoek toegelicht. De onderzochte cases, de verschillende onderzoeksfases en de kwaliteit van het onderzoek worden hier besproken.

3.1 Onderzoeksmethode

Dit onderzoek gaat over de ervaringen van professionele Antwerpse jeugdwerkers bij hun gebruik van The Logbook om te peilen naar de impact van hun werking. Het is een kwalitatief onderzoek dat werd onderzocht aan de hand van een literatuurstudie, diepte-interviews en (participerende) observaties van de ondersteuningsactiviteiten voor de jeugdwerkorganisaties die deelnemen aan het pilootproject van The Logbook.

Door een vertraging in de uitvoering van het pilootproject van The Logbook, zaten de organisaties nog volop in de opstartfase van The Logbook. Hierdoor ligt de focus van het onderzoek op de implementatie van de tool in een nieuwe context.

Dit is een beschrijvend onderzoek dat werd onderzocht aan de hand van een multiple case study van homogene cases (Morris, 2006). De onderzoeksobjecten waren namelijk professionele jeugdwerkers in Vlaamse grootsteden die The Logbook aan het testen zijn.

Het onderzoek vertrekt vanuit een constructivistisch perspectief aangezien het gericht is op de perceptie van de jeugdwerkers en andere betrokkenen. De werkelijkheid wordt als subjectief gezien en percepties kunnen dus verschillen per individu, afhankelijk van hun referentiekader. De verschillende percepties van de respondenten werden in dit onderzoek samengebracht en vergeleken met als doel een breder gedeelde constructie te creëren rond het onderzoeksonderwerp (Morris, 2006).

3.2 Caseselectie en beschrijving cases

De organisaties die werden bevraagd, zijn kleine professionele jeugdwerkorganisaties in Antwerpen of Gent. De Antwerpse jeugddienst koos er bewust voor om The Logbook te laten testen door kleine, nieuwere organisaties omdat die vaak nog geen registratie- en evaluatiesysteem hebben. Volgens de deskundige jeugdbeleid was een deel van de organisaties nog op zoek naar wat ze moeten rapporteren, met welk systeem en hoe ze structureel kunnen evalueren en is het niet eenvoudig om

dat zelf uit te zoeken. De deskundige jeugdbeleid denkt dat The Logbook daar goed op aansluit omdat de tool het rapporteren en evalueren combineert (I: deskundige jeugdbeleid). Drie Antwerpse organisaties die oorspronkelijk mee The Logbook zouden testen, zijn in overleg met de jeugddienst afgehaakt omdat ze een ander registratiesysteem gebruiken. Alle professionele Antwerpse jeugdwerkorganisaties moeten op een manier bezig zijn met registreren en evalueren (terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid).

De Gentse jeugdwerkorganisatie koos vrijwillig om deel te nemen aan het pilootproject van The Logbook. De participanten en hun organisaties worden niet bij naam genoemd om hun anonimiteit te bewaken (zie bijlage 1 voor de volledige casebeschrijvingen).

Tabel 2: Casebeschrijvingen

	Doelgroep	Soort jeugdwerk	Locatie
Organisatie 1	Kinderen en jongeren met een functiebeperking	Wekelijkse vrijetijdsbesteding	Antwerpen
Organisatie 2	Meisjes en non-binaire jongeren tussen 12 en 18 jaar	Wekelijkse instuif en vaste activiteit	Antwerpen
Organisatie 3	6 tot 25 jarigen die muzikaal talent willen ontwikkelen	Jeugdcultuurwerking: 1 op 1 begeleiding, muzikale workshops, talentenshows, instuif	Antwerpen
Organisatie 4	16 tot 26 jarigen met kwetsbaarheid	Theatergroep	Antwerpen
Organisatie 5	Jongens	Jeugdhuis	Gent

3.3 Onderzoeksfasen

In een constructivistisch onderzoek worden de participanten sterker betrokken doorheen het onderzoek waardoor de verschillende onderzoeksfasen minder duidelijk te onderscheiden zijn (Morris, 2006). Hier wordt het onderzoek opgedeeld in intrede, dataverzameling, data-analyse en beëindiging van het onderzoek.

3.3.1 Intrede

De onderzoeksopzet werd afgebakend in samenspraak met de deskundige jeugdbeleid van de Antwerpse jeugddienst en een onderzoeker aan de UCLL die in samenwerking met De Ambrassade onderzoek voert rond de implementatie van The Logbook in de context van het Vlaamse jeugdwerk.

Het onderzoek startte met een grondige literatuurstudie. Daarna stelde ik in samenspraak met de deskundige jeugdbeleid en de onderzoeker van de UCLL een onderzoeksplan op. In constructivistisch onderzoek kan een gatekeeper toegang bieden tot participanten (Morris, 2006). In dit onderzoek waren de deskundige jeugdbeleid en de onderzoeker van de UCLL de gatekeepers. Zij brachten mij op de hoogte van welke jeugdwerkorganisaties in Antwerpen zouden deelnemen aan het pilootproject van The Logbook en dus geschikte participanten waren voor mijn onderzoek. Ik contacteerde deze organisaties met als doel bij elke organisatie een diepte-interview te doen met een professionele jeugdwerker.

3.3.2 Dataverzameling

De kwalitatieve data voor dit onderzoek werden verzameld op verschillende manieren. Ik deed diepte-interviews bij vier Antwerpse jeugdwerkorganisaties die deelnemen aan het pilootproject van The Logbook. Ik bevroeg telkens professionele jeugdwerkers die The Logbook zelf gebruiken naar hun percepties in verband met de tool. Verder nam ik ook een diepte-interview af bij een medewerker van de Antwerpse jeugddienst en een medewerker van de Gentse jeugddienst die de jeugdwerkorganisaties begeleiden in het testen van The Logbook. Dit gebeurde aan de hand van een semigestructureerde vragenlijst. De interviews vonden online via Microsoft Teams of bij de organisatie in kwestie plaats en duurden meestal een uur tot anderhalf uur. Alle interviews vonden plaats tussen half maart en eind april.

Oorspronkelijk zouden tien Antwerpse jeugdwerkorganisaties The Logbook testen maar tussen februari en april zijn er twee organisaties in samenspraak met de jeugddienst afgehaakt. Twee andere organisaties gaven aan bijna geen tijd te hebben om The Logbook te testen dus zeker geen tijd te hebben voor een interview. Hierdoor had ik, buiten mijn controle om, minder participanten dan gepland. Daarom heb ik alternatieve strategieën gezocht om bij te kunnen dragen aan het onderzoek rond dit thema en besloot ik in overleg met mijn promotor de steekproef uit te breiden naar Gent. Er zijn drie Gentse organisaties die The Logbook testen waarvan ik er één heb geïnterviewd.

Het is belangrijk om de participanten goed te informeren over het onderzoek (Morris, 2006). Daarom stelde ik een 'informed consent' formulier op dat de participanten voor het interview konden doornemen en ondertekenen (zie bijlage 3). Ik lichtte mijn onderzoek verder mondeling toe en benadrukte dat ze mij ook voor, tijdens of na het interview mochten contacteren met vragen over het onderzoek. Er werd telkens een geluidsopname gemaakt van de interviews nadat de respondenten hiervoor expliciete toestemming hadden gegeven.

Ik koos ervoor om diepte-interviews te doen aan de hand van een semigestructureerde vragenlijst omdat dit enige standaardisering tussen de verschillende interviews mogelijk maakt en dit mij de mogelijkheid gaf om door te vragen en diepgaandere antwoorden te bereiken. De vragenlijst werd in samenspraak met mijn promotor, de deskundige jeugdbeleid en de onderzoeker van de UCLL vastgelegd.

Daarnaast kon ik verschillende ondersteuningsactiviteiten bijwonen rond het pilootproject van The Logbook (zie bijlage 2 voor een overzicht). Bij observaties moet er rekening worden gehouden met de kans dat mijn aanwezigheid als onderzoeker de jeugdwerkers zou beïnvloeden. In dit onderzoek acht ik die kans zeer klein aangezien de jeugddienst ook steeds aanwezig was en zij The Logbook eigenlijk ook onderzoeken.

Bij de dataverzameling werd dus gebruik gemaakt van een hermeneutische cirkel. De participanten hebben eerst hun eigen bevindingen toegelicht in individuele interviews. Later werden de onderzoeksresultaten teruggekoppeld op twee manieren: ik vatte de resultaten van het onderzoek mondeling samen tijdens de tweede intervisie met de jeugdwerkers en later stuurde ik een volledig schriftelijk rapport naar alle participanten. Zo kregen de participanten de kans om de analyse van de interviews te bekijken en hier indien gewenst op te reageren. Via deze member-checking wordt de kwaliteit van het onderzoek verhoogd en worden de participanten meer betrokken bij het onderzoek (Morris, 2006). Ten slotte werd er ook een eerste reactie op de onderzoeksresultaten en aanbevelingen gevraagd aan de Antwerpse jeugddienst.

3.3.3 Data-analyse

De interviews werden getranscribeerd volgens het verbatim principe en alle data werden gecodeerd en geanalyseerd aan de hand van Nvivo. Het onderzoek gebeurde volgens de Grounded Theory. Er wordt dus vertrokken vanuit de empirie (Mortelmans, 2023). Er waren echter enkele codes die al vastlagen op basis van de interviewleidraad zoals: voordelen inhoudelijk en technisch, nadelen inhoudelijk en technisch, ondersteuning, motivering....

3.3.4 Beëindiging en follow-up

Nadat de interviews, observaties en de member-checking hadden plaatsgevonden, werden de onderzoeksresultaten en een conclusie in een definitief rapport gegoten. Dit rapport werd meegedeeld aan de Antwerpse jeugddienst en de onderzoeker van het pilootproject van The Logbook.

3.4 Kwaliteit van het onderzoek

De kwaliteit van dit kwalitatief onderzoek kan worden geëvalueerd aan de hand van vier parameters: geloofwaardigheid, overdraagbaarheid, betrouwbaarheid en bevestiging (Morris, 2006).

3.4.1 Geloofwaardigheid

Bij hoge geloofwaardigheid staan de bevindingen van de onderzoeker zo dicht mogelijk bij de getuigenissen van de participanten (Morris, 2006). Ik deed een mondelinge terugkoppeling en stuurde het rapport met resultaten uit het onderzoek door naar de participanten en gaf hen de mogelijkheid om aanvullingen of aanpassingen te doen vooraleer ik het onderzoek definitief inleverde.

3.4.2 Overdraagbaarheid

De overdraagbaarheid geeft aan in hoeverre conclusies uit het onderzoek kunnen worden overgedragen op andere contexten (Morris, 2006). De inzichten uit dit onderzoek zijn uniek voor het moment en de plaats waar dit onderzoek plaatsvond. De conclusies kunnen dus niet zomaar veralgemeend worden naar andere regio's of organisaties dan degene die in het onderzoek aan bod komen (Mortelmans, 2023).

3.4.3 Betrouwbaarheid en bevestiging

Betrouwbaarheid en bevestiging gaat over op welke manier de data verzameld werd en hoe deze data werden geïnterpreteerd. De betrouwbaarheid en bevestiging kan worden verhoogd door dit proces duidelijk te beschrijven (Morris, 2006).

4 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de motivering van de participanten besproken, hoe de jeugdwerkers The Logbook gebruiken, de sterktes en zwaktes die ze zien en enkele andere uitdagingen. Ook de ervaring rond het peilen naar impact met The Logbook en de ondersteuning in het traject komen aan bod. Dit wordt telkens ook gelinkt aan de literatuur.

4.1 Motivering om The Logbook te testen

4.1.1 Opgelegd door de Antwerpse jeugddienst

Zoals eerder aangehaald, zijn de bevroegde Antwerpse jeugdwerkorganisaties verplicht door de jeugddienst om The Logbook te testen. Bij verschillende organisaties begon de test daardoor met een valse start. Bij de terugkoppeling van de resultaten aan de jeugdwerkers gaf een jeugdwerker aan:

Wat ik ook vervelend vond, was dat de dag werd gestart met ‘jullie hebben gekozen om....’ terwijl driekwart van de organisaties verplicht wordt om met dat systeem te werken. Ik heb helemaal niet gekozen om dat te doen, ik moet dat doen. Ik geef het een kans maar (...) we hebben ervoor gekozen om geld te willen blijven krijgen. Zo voelt het aan. Ze zeggen dat het niet waar is maar zo voelt het soms wel aan en dat is jammer (terugkoppeling jeugdwerker).

Ook organisatie 1 en 4 waren eerst weigerachtig over de test van The Logbook omdat het hen werd opgelegd. De coördinator van organisatie 2 vertelde dat ze “goed gedwongen” worden omdat ze het wel goed vindt dat ze bezig moeten zijn met impact. Ze voelde zich in het begin ook vereerd omdat ze gekozen waren om The Logbook te testen maar op termijn merkte ze dat het veel extra werk is waardoor ze daar niet meer zo blij mee was. Ze moeten echter meedoen want: “Wat is het alternatief? Je kunt eigenlijk ook geen nee zeggen om mee te doen. (...) Hoe dat je het nu draait of keert, het wordt opgelegd want ik denk niet dat je nee kunt zeggen” (I: JW2). Ze vreest namelijk dat ze anders misschien niet meer gesubsidieerd zouden worden. Ook organisatie 1 heeft schrik dat ze gesanctioneerd zou worden als ze iets fout zou invullen in The Logbook. Deze angst voor controle komt ook voor in de literatuur (Berghmans et al., 2014; Boutsen & Boutsen, z. d.-j). Organisatie 3 gaf wel aan dat ze het niet zou gebruiken als ze het niet nuttig zou vinden, ondanks dat het is opgelegd. De deskundige jeugdbeleid gaf echter aan de organisaties niet zullen worden afgestraft als ze niet rond impact werken (persoonlijke communicatie, 23 mei 2024). De deskundige jeugdbeleid hoopt dat de organisaties zelf gaan ervaren dat het een waardevolle tool is doordat ze ermee aan de slag gaan.

4.1.2 Intrinsieke en extrinsieke drijfveren

Meestal spelen intrinsieke en extrinsieke drijfveren een rol in organisaties die hun impact in kaart willen brengen (Serrien, 2021). Dat geldt ook voor de jeugdwerkorganisaties en jeugddiensten. De jeugdwerkers in Antwerpen testen The Logbook vooral omdat het hen is opgelegd. Verder denken ze vooral dat dit het verantwoorden naar de stad kan vergemakkelijken. Peilen naar impact in functie van verantwoording is een extrinsieke drijfveer (Boutsen & Boutsen, z. d.-a; Cools & Raeymaeckers, 2020; Serrien, 2021). De jeugddienst kan de rapporten van The Logbook inkijken waardoor de organisaties dit dus niet meer zouden moeten doorsturen. Dit is een win-win want het zou tijd besparen voor de jeugdwerkers en het zorgt voor duidelijk gerapporteerde cijfers voor de jeugddienst (terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid).

De deskundige jeugdbeleid wil door te peilen naar impact zichtbaar maken wat jeugdwerk is en zo vooral inzetten op meer erkenning vanuit beleid en brede maatschappij zodat er ook voldoende geïnvesteerd wordt in jeugdwerk: “dat is wat er in Zweden is gebeurd, door dat Logbook is jeugdwerk daar wel op de kaart gekomen” (I: deskundige jeugdbeleid). Volgens de deskundige jeugdbeleid zijn de jeugdwerkorganisaties ook zelf op zoek naar manieren om zichzelf meer in de kijker te zetten en zoeken ze naar wat hen uniek maakt om zo aan te tonen dat ze subsidies moeten krijgen. Door te peilen naar impact kunnen ze dit duidelijker in beeld brengen (I: deskundige jeugdbeleid). De jeugdwerkers benoemden dit zelf echter niet expliciet als motivator. Buitenstaanders overtuigen van het belang van jeugdwerk is een belangrijke extrinsieke drijfveer om te peilen naar impact die in de literatuur wordt aangehaald (Boutsen & Boutsen, z. d.-a; De Waele et al., 2022; Serrien, 2021).

De jeugddienst heeft als voornaamste doel voor de organisaties dat ze meer in vraag stellen of ze de juiste dingen doen en nadenken of ze moeten bijsturen (I: deskundige jeugdbeleid). Slechts twee organisaties hadden een sterke intrinsieke drijfveer: ze hopen meer stil te staan bij de vraag of ze goed bezig zijn en hun organisatie bij te sturen waar nodig op basis van de inzichten die ze opdoen. Daarnaast hoopt de deskundige jeugdbeleid en organisatie 2 dat ze makkelijker noden en tendensen zullen opmerken en hierdoor signalen beter zullen kunnen onderbouwen naar beleid. Inzicht krijgen in de praktijk en leren hoe de organisatie de doelen beter kan behalen, is een intrinsieke drijfveer (Boutsen & Boutsen, z. d.-a; Cools & Raeymaeckers, 2020; Serrien, 2021). Er zijn dus weinig intrinsieke drijfveren bij de jeugdwerkers om The Logbook te gebruiken. Dit is nochtans belangrijk omdat intrinsieke drijfveren meer motivatie geven (Boutsen & Boutsen, z. d.-c; Serrien, 2021). De jeugddienst wil door impact in kaart te brengen de organisaties stimuleren om kritisch te reflecteren en minder

focussen op controle (Jeugddienst Antwerpen, 2021). Ze willen dus ook meer focussen op aspecten die intrinsieke drijfveren vergroten.

4.2 Vertraging implementatie

De Antwerpse jeugdwerkorganisaties zouden oorspronkelijk in januari 2024 starten met het testen van The Logbook. Vele organisaties begonnen echter pas eind februari of maart. Dit heeft verschillende redenen. Bij organisatie 4 waren er onvoorziene problemen binnen de organisatie en het lukte de medewerker niet om de tool onder de knie te krijgen. Organisatie 1 was wel in januari gestart maar was door een misverstand met de jeugddienst gestart met het registreren van een project dat de stad niet subsidieert. In februari werd haar dan gevraagd om het project dat de stad subsidieert te registreren. Ook een update in The Logbook begin 2024 maakte dat het er anders uitzag, wat voor verwarring zorgde. Dit was volgens de deskundige jeugdbeleid ook een van de redenen voor de vertraging. Organisatie 2 wijt de vertraagde opstart aan het feit dat het lang duurt om iets nieuw te introduceren in de organisatie, zeker omdat ze met veel vrijwilligers werken die niet wekelijks aanwezig zijn. Daarnaast was het moeilijk om tijd te vinden om The Logbook te verkennen vanwege de hoge werklast. De meeste organisaties gaven ook aan dat ze te weinig handvaten hadden gekregen in het voortraject om met The Logbook aan de slag te kunnen gaan en er was toen nog geen stappenplan waardoor ze nog veel zelf moesten uitzoeken, wat tijd kost.

De deskundige jeugdbeleid ziet ook enkele tekortkomingen bij de jeugddienst, namelijk dat sommige organisaties nog wachtten op een eerste gesprek rond impact met de jeugddienst. Ze hadden ook het stappenplan voor The Logbook vroeger moeten maken en hadden meer uitleg moeten geven rond de werking van The Logbook en de terminologie die erin gehanteerd wordt.

4.3 Sterktes van The Logbook

Dit hoofdstuk licht enkele sterktes toe die de jeugdwerkers of jeugddiensten ervaren of verwachten in The Logbook. Eerst komen de inhoudelijke sterktes aan bod en later ook de technische sterktes.

4.3.1 Inhoudelijke sterktes

Volgens de deskundige jeugdbeleid heeft The Logbook drie grote sterktes: de rapportage, de reflectie en de jaarlijkse jongerenbevraging. Door het documenteren van activiteiten en hierover te reflecteren, kunnen jeugdwerkers beter tendensen opmerken en nadenken over hoe ze daarmee aan de slag

kunnen gaan. Verder vindt de deskundige jeugdbeleid de jongerenbevraging een pluspunt omdat dit vergelijkingen mogelijk maakt met andere KEKS-leden. Ook de jeugdambtenaren en jeugdwerkers die KEKS bezochten, vonden de jongerenbevraging een meerwaarde omdat het perspectief van de jongeren zo ook wordt opgenomen (Ambrassade, z. d.-b). Het betrekken van de doelgroep is zeer belangrijk bij het peilen naar impact (Cools & Raeymaeckers, 2020). Aangezien de bevraging nog niet goed vertaald is vanuit het Zweeds, heeft de Antwerpse jeugddienst ondertussen een eigen jongerenbevraging opgesteld (terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid). Organisatie 2 kijkt uit naar de jongerenbevraging omdat ze met de input van de jongeren de werking wil verbeteren.

Centralisatie

Een sterkte die organisatie 2, 4 en 5 en beide jeugddiensten aanhaalden, is dat er zowel kwalitatieve als kwantitatieve data worden opgenomen in The Logbook en men foto's en een agenda kan bijhouden waardoor alles op één plek te vinden is. Dit geeft beter overzicht over de organisatie. De Vlaamse jeugdsector zag de combinatie van reflecties en cijfermatige onderbouwing van jeugdwerk ook als een pluspunt (Ambrassade, z. d.-b).

Overzicht

Organisatie 3 en 5 haalden aan dat de agenda hen overzicht en structuur biedt: "met één klik kan ik heel de kalender zien en in die kalender kan ik dan de activiteit kiezen die ik wil, kan ik zien wie er was..." (I: JW5). Volgens organisatie 3 en 5 en de Gentse jeugddienst vergemakkelijkt de agenda en de rapporten ook de verantwoording omdat ze meteen kunnen zien welke activiteiten ze allemaal hebben georganiseerd. Het geeft ook een objectief overzicht van de organisatie waardoor ze zich niet moet baseren op een buikgevoel (I: JW5). Organisatie 1 en 2 vinden dat ze makkelijker tendensen kunnen opmerken en onderbouwen door de overzichtelijke rapporten.

Organisatie 1 en 4 en beide jeugddiensten zien het als sterkte dat men op termijn kan terugkijken hoe een activiteit in het verleden werd georganiseerd of is verlopen. Zo kan de activiteit makkelijker gereproduceerd worden en gaat er minder expertise verloren als ervaren jeugdwerkers stoppen. In de SWOT analyse haalden de jeugdwerkers de gemakkelijke overdracht en structuur ook aan als sterkte (Ambrassade, z. d.-b).

The Logbook vergemakkelijkt documenteren en monitoren en stimuleert reflecteren

Organisatie 3 vindt dat The Logbook monitoren en reflecteren vergemakkelijkt omdat het een overzichtelijke tool is om de bereikcijfers en omschrijving van de activiteit in vast te leggen. Omdat ze de mogelijkheid heeft om een omschrijving bij te houden, doet ze dat nu ook. Ze reflecteert nu bewuster en diepgaander. Ze vindt het reflectievak een herinnering om telkens stil te staan bij waarom ze doen wat ze doen. Ze reflecteren nu ook meer toegespitst op hun doelen in plaats van enkel stil te staan bij wat goed liep of minder goed liep tijdens de activiteit. Ook de coördinator van organisatie 1 denkt dat het gebruik van The Logbook leidt tot diepgaandere reflectie. Nu staan ze meer stil bij hoe ze een activiteit anders hadden kunnen doen of hoe ze anders hadden kunnen reageren op een kind dat het moeilijk had.

4.3.2 Technische sterktes

De jeugdwerkers benoemden slechts één technische sterkte, namelijk de automatische rapporten met grafieken die The Logbook genereert. Dit maakt de cijfers namelijk overzichtelijk en het is niet gemakkelijk om zelf te maken.

4.4 Zwaktes van The Logbook

In dit hoofdstuk komen de zwaktes van The Logbook aan bod. Er wordt onderscheidt gemaakt tussen de inhoudelijke en technische zwaktes.

4.4.1 Inhoudelijke zwaktes

Registratie als drempel bij de doelgroep

Bij onder meer organisatie 1 en 5 kan de registratie een drempel zijn voor een deel van de doelgroep zoals nieuwkomers of jongeren die problemen hebben met politie of gerecht. Volgens de jeugdwerkers zouden de jongeren zich vragen stellen bij waarom het nodig is om hen te registreren, aan wie dat wordt meegedeeld,... Bij organisatie 4 willen ze de QR code niet gebruiken omdat hun doelgroep al vaak geregistreerd moet worden bij hulpverleningsorganisaties, wat negatieve ervaringen kan oproepen die ze willen vermijden. De jeugdwerkers gaven in de SWOT analyse ook het risico aan dat jongeren zich gecontroleerd kunnen voelen als gevolg van de registratie (Ambrassade, z. d.-b). Ook in onderzoek gaven jeugdwerkers aan dat monitoringssystemen de vrijwillige, informele relatie met de jongeren kunnen belemmeren (de St Croix, 2017). Volgens de deskundige jeugdbeleid zouden de

jongeren geen problemen hebben met de registratie als ze begrijpen dat dit verplicht is vanuit de verzekering (terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid).

Onduidelijkheid over privacy

Het is voor veel organisaties niet duidelijk wie welke informatie kan zien. Zo wist de jeugdwerker van organisatie 5 niet dat de jeugddienst kon zien wat ze registreert in The Logbook. Hierdoor vreest ze dat The Logbook misbruikt kan worden door bijvoorbeeld politie om te zien wie er in de organisatie aanwezig is. Ze vindt dat de privacy van de jeugdwerking en de jongeren beschermd moet worden. Ook voor organisatie 1 en 2 waren er onduidelijkheden over wie kan meekijken in The Logbook waardoor ze geen gevoelige informatie durfden in te vullen. Organisatie 1 vult enkel voornamen in omdat ze de privacy van de jongeren wil beschermen, ook in geval van een hacking. De wantrouwigheid over wat er met de geregistreerde data gebeurt, is een drempel die vaker voorkomt (Maes & Cools, 2021). Volgens de Gentse jeugddienst is het belangrijk dat er duidelijkheid is over wie welke informatie kan zien.

De Antwerpse jeugddienst kan de cijferrapporten zien van de Antwerpse organisaties die The Logbook testen. Het voordeel daaraan is dat de jeugddienst de organisaties niet meer moet contacteren om hun cijfers door te sturen, wat leidt tot minder werk voor de organisaties. De Gentse jeugddienst vindt het ook interessant om te zien wat de organisaties registreren. De beide jeugddiensten zien echter ook het risico dat organisaties daardoor de tool niet meer op een eerlijke manier zouden invullen waardoor The Logbook niet meer gebruikt zou worden zoals het bedoeld is. Ze willen allebei vermijden dat de tool zou worden gezien als een controlesysteem.

De deskundige jeugdbeleid erkent dat er een risico is rond privacy maar vindt dat dit bij elke digitale tool het geval is. De organisaties kunnen zelf afwegen wat ze willen registreren. De deskundige jeugdbeleid vindt het vooral belangrijk dat de organisaties erover nadenken (terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid).

Gebruik is afhankelijk van de jeugdwerker

Volgens de Gentse jeugddienst bepaalt de gebruiker hoe serieus men de tool neemt en hoeveel tijd men erin wil investeren. Dat kan ertoe leiden tot sommige jeugdwerkers de tool niet gebruiken zoals het bedoeld is en het slechts een registratiesysteem wordt. Daarom is het volgens hem belangrijk om steeds duidelijk het doel van The Logbook uit te leggen. De jeugdwerker van organisatie 5 gaf aan redelijk digivaardig te zijn en daardoor op zichzelf de tool vrij goed onder de knie te hebben gekregen.

De medewerker van organisatie 4 was echter niet zo sterk met computers waardoor hij vanaf eind april The Logbook samen met iemand anders zal invullen. De digivaardigheid van de jeugdwerker kan dus een rol spelen. Verder gaf ook organisatie 2 aan dat The Logbook beter of minder goed is ingevuld, afhankelijk van welke vrijwilliger verantwoordelijk is. Sommigen schrijven de namen bijvoorbeeld fout of er sluipen andere fouten in. Dit nadeel werd ook genoemd door de Vlaamse jeugdsector bij hun bezoek aan KEKS (Ambrassade, z. d.-b).

4.4.2 Technische zwaktes

Niet personaliseerbaar

Meerdere organisaties vinden het onhandig dat ze zelf weinig eigen structuur kunnen aanbrengen in The Logbook. Dat maakt dat het niet uitnodigt om verder mee aan de slag te gaan. De kleuren van de activiteiten in de agenda worden bijvoorbeeld bepaald op basis van de soort activiteit en ze kunnen dat niet zelf aanpassen (I: JW5). Zowel de lokale besturen als de jeugdwerkorganisaties gaven het feit dat dat The Logbook niet flexibel of personaliseerbaar is aan als zwakte in hun SWOT analyse (Ambrassade, z. d.-b).

Zwaktes van de QR code

Bij organisatie 2 organiseren ze twee activiteiten tegelijk voor verschillende leeftijdsgroepen maar de jongeren worden bij het inchecken met de QR code niet automatisch in de activiteit van de eigen leeftijdsgroep geregistreerd. Ze vinden het echter onhandig om steeds te wisselen tussen twee QR codes waardoor ze dit momenteel als één activiteit registreren.

Een ander probleem dat organisatie 2 ervaart, is dat ze internet nodig hebben om The te gebruiken. Hierdoor moeten ze bij activiteiten op verplaatsing toch achteraf zelf de aanwezigheden ingeven. Ze vinden het ook onhandig dat ze de optie om anoniem in te checken niet kunnen uitschakelen want dat ze moeten hun unieke deelnemers bijhouden. Ten slotte kunnen jongeren ook als grap foute informatie invoeren als ze inchecken met de QR code en dan zijn de data van de organisatie fout (I: JW2). Dit werd ook in de SWOT analyse aangehaald als risico (Ambrassade, z. d.-b).

Zwaktes van het reflectievak

Organisatie 4 vindt dat het sjabloon in het reflectievak geen taal bevat die ze in de organisatie zelf zouden gebruiken. Hij vindt het vervelend dat hij telkens die tekst moet verwijderen en een eigen

structuur moet creëren. Bij organisatie 2 maken ze hun eigen structuur in het reflectievak maar het is ingewikkeld om tabellen te maken en de lay-out verspringt vaak ongevraagd.

De richtvragen in het reflectievak mogen de organisaties van de deskundige jeugdbeleid aanpassen. Het is voor haar wel belangrijk dat de organisaties telkens bij dezelfde thema's of vragen stil staan zodat ze op termijn kunnen terugblikken en op basis daarvan activiteiten kunnen bijsturen indien nodig (terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid).

Technologische nadelen

De jeugdwerkers haalden enkele kleine nadelen aan die de gebruiksvriendelijkheid van The Logbook sterk verminderen. Zo gaf een organisatie op de tweede intervisie aan dat ze geregistreerde personen niet kunnen verwijderen uit The Logbook, dat de rapporten over aanwezigheden soms niet kloppen en dat in de agenda de naam van de soort activiteit of groep staat en niet de naam van de specifieke activiteit. Verder gaan de rapporten automatisch over de dag dat ze worden opgevraagd en kunnen ze geen specifieke periode selecteren. Organisatie 5 gaf aan dat ze iemand per ongeluk als vrouw had geïdentificeerd maar dat het fout bleef staan in de rapporten, ondanks dat ze het had aangepast: “dan denk ik ook ja, je mag wel geen fout maken of het zit scheef zeg maar” (i: JW5).

4.5 Aanvullende verbeteringen

4.5.1 Meer centralisatie van functies: één tool die verschillende tools vervangt

Volgens organisatie 2, 3, 4 en 5 kan de tool verbeterd worden door ook jaarplanningen, teamvergaderingen en/of praktische en financiële informatie op te kunnen slaan in de tool. De meeste organisaties vinden het een meerwaarde als ze ook persoonlijke ontwikkelingstrajecten zouden kunnen bijhouden in The Logbook via een soort individuele steekkaarten. Zo kunnen ze ook meer werken rond de impact op individuen. KEKS (2023) vermeld echter zelf dat dit niet hun bedoeling is. Ten slotte willen organisatie 3 en 5 ook activiteiten die niet gericht zijn op jongeren ook kunnen monitoren. Aangezien dit bij organisatie 5 niet onder hun kerntaak valt, wil ze dit kunnen onderscheiden van de jongerenactiviteiten in de rapporten. De meeste organisaties willen dus de opdracht om te peilen naar impact zoveel mogelijk integreren in andere registratieopdrachten.

4.5.2 Technologische verbeteringen

Enkele technologische verbeteringen die werden voorgesteld door de organisaties zijn: een herinnering krijgen als iemand een belangrijk vak zoals het aantal deelnemers leeg laat, een melding kunnen sturen naar medewerkers als ze worden ingepland in een activiteit, een app voor snellere toegang, een snelkoppeling om makkelijk contact te leggen met een klantenservice bij technische vragen en een forum waar Antwerpse jeugdwerkorganisaties met elkaar kunnen uitwisselen.

4.6 Uitdagingen omtrent het contextualiseren in de Vlaamse context

Wanneer een tool die effectief is in een bepaalde context wordt geïmplementeerd in een nieuwe context, is het essentieel om te onderzoeken welke aanpassingen nodig zijn om de tool in deze nieuwe context te doen werken (Moore et al., 2021). Ook op basis van het bezoek aan Zweden werd geconcludeerd dat The Logbook niet zomaar gekopieerd mag worden naar de Vlaamse context (Ambrassade, z. d.-b). In dit hoofdstuk komen enkele aspecten van The Logbook aan bod die momenteel niet helemaal passen in de Vlaamse context.

4.6.1 Minder geschikt voor informeel jeugdwerk

Volgens organisatie 2 en 5 en de Gentse jeugddienst past The Logbook minder goed voor instuifactiviteiten of werkingen zonder vaste groepen omdat de registratie daarvoor onduidelijker is. Ze vragen zich af hoe lang een jongere aanwezig moet zijn op een open activiteit vooraleer ze die moeten registreren. De aanwezigen worden dan ook geregistreerd alsof ze de volledige activiteit aanwezig waren. Om bovenstaande redenen registreert organisatie 5 enkel de jongeren die vaker komen en die ze dus kent. Een andere drempel is dat ze nieuwe jongeren niet wil overvallen door meteen hun naam en geboortedatum te vragen. Ook organisatie 3 wil de QR code niet gebruiken bij nieuwe jongeren omdat dit drempels verhoogd. De jeugdwerkers moeten er ook steeds aan denken om de jongere te registreren als die binnenkomt (I: JW2).

Verder vindt organisatie 2 het nadelig dat jongeren zichzelf enkel met hun naam kunnen inchecken indien ze reeds geregistreerd zijn in The Logbook. Aangezien de organisatie hun unieke deelnemers moet registreren, houden ze een aparte namenlijst bij. Het vraagt namelijk te veel tijd om tijdens een activiteit verschillende jongeren te registreren met hun voornaam, achternaam en geboortedatum in The Logbook. De deskundige jeugdbeleid vindt dit ook een beperking van The Logbook. Ze denkt echter

dat het bijhouden van unieke deelnemers steeds extra registratiewerk inhoudt, ongeacht of dat via The Logbook gebeurt of niet.

4.6.2 Verwarrende terminologie

De jeugdwerkorganisaties en beide jeugddiensten gaven aan dat er nog veel verwarring is rond de terminologie die wordt gehanteerd in The Logbook. Er is bijvoorbeeld verwarring over de betekenis van de verschillende werkvormen: drop-in, gesloten, groep en outreach. Ook vrijwilligers hebben een andere betekenis in Zweden dan in Vlaanderen. Verder zijn er categorieën voor activiteiten zoals 'politiek actief' en 'politiek passief' die onduidelijk zijn. De jeugdwerkorganisaties die KEKS bezochten vonden The Logbook ook zeer taalkundig (Ambrassade, z. d.-b).

Volgens de deskundige jeugdbeleid worden deze termen in Zweden veel gebruikt maar moet dit nog geïntroduceerd worden in Vlaanderen. De organisaties mogen de termen zelf interpreteren maar moeten ze binnen de eigen organisatie consequent hanteren. Organisatie 4 en 5 vragen zich af wat voor gevolgen die verschillende interpretaties tussen organisaties kunnen hebben op de cijfer rapporten aangezien die op termijn met elkaar vergeleken kunnen worden. Die vergelijkingen zouden dan tot foute conclusies kunnen leiden.

4.6.3 Haalbaarheid

Haalbaarheid is voor de kleine organisaties een zeer belangrijk thema. Ze hebben al een grote werklust en weinig personeel waardoor het testen van The Logbook veel van hen vraagt. De jeugddienst van Gent vertelde dat een organisatie is afgehaakt omdat ze onvoldoende tijd hadden. Een jeugdwerkorganisatie vertelde op de tweede intervisie dat ze de tijd niet hebben om The Logbook in te vullen omdat ze daardoor dan minder tijd zouden hebben voor de jongeren en dat willen ze niet. Organisatie 4 vreest dat het administratiewerk rond impact te groot zal worden in verhouding tot de tijd die ze hebben voor kernactiviteiten. De kerntaken zijn dus prioritair voor de jeugdwerkers. Er moet dus een evenwicht in gezocht worden zonder de jeugdwerkers te overbelasten (Depauw et al., 2022).

Organisatie 1 en 2 vinden de opstart en integratie van The Logbook in de organisatie veel werk voor weinig personeelsleden. Organisatie 2 vraagt zich ook af of het haalbaar zal zijn voor de organisatie om systematisch The Logbook te blijven invullen. De Gentse jeugddienst beseft dat jeugdwerkers overbevraagd zijn en ziet daarom de tijd die moet geïnvesteerd worden in The Logbook als een drempel.

De deskundige jeugdbeleid is zich bewust van de schrik bij organisaties voor meer werklast. De Antwerpse jeugddienst (2021) wil niet dat impactgericht werken een tijdrovende taak is waar het contact met de jongeren onder lijdt. Ook uit de literatuur blijkt haalbaarheid en het risico op overbelasting bij werken rond impact een belangrijk thema te zijn (Serrien, 2021).

4.7 Ondersteuning

4.7.1 Jeugddienst en impactcoaches

Organisatie 1, 2 en 4 zijn vrij tevreden over de ondersteuning van de jeugddienst en impactcoaches na de opstart van het traject. Ze weten bij wie ze terecht kunnen met vragen en vinden de ondersteuners zeer bereidwillig om te helpen en samen naar een oplossing te zoeken. De ondersteuners weten namelijk zelf vaak niet het antwoord op hun vragen. Organisatie 2 wenst wel meer ondersteuning bij het overdragen aan de vrijwilligers hoe en waarom ze The Logbook zouden gebruiken:

Je kunt [de uitleg] als coördinator allemaal horen maar je moet dat dan ook nog eens kunnen vertalen naar... want voor ons is dat impactverhaal nog nieuw dus het is ook niet dat ik daar perfect allemaal kan uitleggen aan hen hoe dat werkt want ik ben het zelf aan het uitzoeken (I: JW2).

4.7.2 Voortraject

Er is nog veel onduidelijkheid voor de jeugdwerkers, onder meer over hoe ze The Logbook moeten gebruiken, over de terminologie, over wie de informatie in The Logbook kan zien, over hoe KEKS de resultaten zal interpreteren,... Dit zijn allemaal zaken waar de jeugddienst en impactcoaches zo goed mogelijk antwoorden op moeten bieden. Volgens de jeugdwerkers had veel van die informatie gegeven moeten worden in het voortraject.

Bij de terugkoppeling naar de jeugdwerkers, gaven verschillende jeugdwerkers aan dat de studiedag rond impact in november hun motivatie en het enthousiasme heeft doen afnemen:

[Die impactdag] dient dan om zelf hopelijk na zo'n dag het toch wat concreter te hebben maar dat was voor mij alleen maar abstracter geworden en dan was de bedoeling om in januari starten, ik snapte er nog niks van dus laat staan dat ik dat kan overbrengen naar mijn team (terugkoppeling: JW2).

Alle jeugdwerkers vonden dat er te veel tijd ging naar algemene informatie over impact en de visie achter The Logbook. Ook het feit dat een deel van de uitleg in het Engels gebeurde door een medewerker van KEKS, maakte het moeilijker om te begrijpen. Pas op het einde van de impactdag hebben ze The Logbook geopend en enkele functies samen uitgetest. Ze hadden gewild dat er meer werd gefocust op de concrete werking van The Logbook want ze hadden nood aan handvaten om met het systeem te werken. Organisatie 4 had zelfs graag gehad dat de jeugddienst met hen individueel zou hebben besproken hoe ze de vertaalslag kunnen maken naar hun specifieke organisatie. Ook organisatie 5 vond de uitleg van de Gentse jeugddienst vrij theoretisch. Ze vond het niet duidelijk wat impact inhoudt en wat de voordelen zijn voor het jeugdwerk.

4.8 Werken rond impact met The Logbook

The Logbook moet een hulpmiddel zijn om te peilen naar impact doordat het kwantitatieve en kwalitatieve data in overzichtelijke rapporten samenvat waarover gereflecteerd kan worden (Boutsen & Boutsen, z. d.-d). Organisatie 2 denkt dat The Logbook een goede tool kan zijn om te werken rond impact, afgezien van de technische zwaktes, omdat ze door de tool bewuster reflecteren over hun impact. Het is telkens een herinnering om na te denken over hoe hun activiteiten bijdragen aan de doelen.

4.8.1 Onduidelijke betekenis van impact

Organisatie 1 wist niet goed wat impact betekent. Ze vindt het te abstract en breed om te linken aan hun activiteiten. Organisatie 3 en 5 beseften ook niet dat The Logbook gelinkt was aan impact. Er is vaak verwarring over wat input, output, impact en dergelijke betekenissen (Boutsen & Boutsen, z. d.-c). Volgens Berghmans et al. (2014) en Depauw et al. (2022) is het belangrijk om daarover een gedeelde taal te creëren zodat dit op eenzelfde manier begrepen wordt. Volgens de deskundige jeugdbeleid wordt er tijdens het voortraject en de interviews gewerkt aan het creëren van een gedeelde taal tussen de organisaties.

4.8.2 Nood aan operationalisering van impact

Organisatie 1 en 5 vinden dat ze te weinig handvaten hebben in het reflectievak om te kunnen reflecteren over impact. Ze lijken te denken dat ze bij elke activiteit moeten reflecteren over hun impact. Impact ligt echter in de interessesfeer dus zijn er veel factoren buiten de controle van de jeugdwerkers die een invloed hebben. Het is dus niet zinvol om na elke activiteit te proberen

reflecteren over impact. De jeugdwerkers moeten hun beoogde impact omzetten naar aftoetsbare inputs, outputs en outcomes waarbij ze kunnen stil staan na elke activiteit (Berghmans et al., 2014). Het opstellen van een theory of change kan daarbij helpen (Boutsen & Boutsen, z. d.-b). The Logbook kan worden gebruikt om een theory of change te staven maar in dit traject werken ze niet vanuit een veranderingstheorie (I: deskundige jeugdbeleid). De genoteerde reflecties kunnen op langere termijn wel helpen om na te denken over hoe de organisatie bijdraagt aan de beoogde impact. Rapporten van The Logbook zouden het verband tussen praktijk en outcomes duidelijker moeten maken (Haglund, 2019). In deze fase kan niet worden geoordeeld of deze claim klopt. De Logbook legt zelf echter geen verbanden dus de jeugdwerkers zullen dit moeten interpreteren.

4.8.3 Reflecteren over visie en doelen

Sommige jeugdwerkers begrijpen niet wat impact inhoudt, hoe ze moeten reflecteren in functie van hun impact en/of zien de link niet tussen The Logbook en impact. De deskundige jeugdbeleid weet dat het moeilijk is voor de organisaties om te reflecteren over impact. Ze schrijft dat vooral toe aan het feit dat veel jeugdwerkers in kleine, nieuwere organisaties hun missie niet goed kennen (terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid). Verschillende auteurs bevelen echter aan om eerst na te denken over hoe men impact definieert, waarom men wil peilen naar impact en op welke impact men wil focussen. De missie van de organisatie vormt daarvoor een vertrekpunt (Berghmans et al., 2014; Boutsen & Boutsen, z. d.-b). Pas daarna kan men gaan peilen naar impact. Volgens de deskundige jeugdbeleid bespreken de impactcoaches echter met de organisaties welke impact ze in kaart willen brengen en hoe. Verder staan ze stil bij de missie en visie van de organisatie.

4.9 Discussie

In dit onderdeel worden eerst enkele beperkingen van het onderzoek besproken. Daarna worden de claims over The Logbook afgezet tegen de ervaringen van de jeugdwerkers in dit onderzoek. Vervolgens worden twee aanwezige spanningsvelden besproken.

4.9.1 Beperkingen van het onderzoek

Enkele beperkingen omtrent de participanten: ten eerste zijn er verschillende organisaties afgehaakt van de test rond The Logbook waardoor ik minder participanten had. Daarnaast waren de antwoorden op de interviewvragen niet altijd relevant (Mortelmans, 2023). Een mogelijke reden hiervoor is dat de jeugdwerkers niet genoeg expertise hebben om de vragen accuraat te beantwoorden. Daarnaast is er

steeds de mogelijkheid dat participanten sociaal wenselijk antwoorden (Mortelmans, 2023). De resultaten van dit onderzoek zijn daarom zo goed mogelijk geanonimiseerd.

Verder is de schaal van dit onderzoek beperkt. Er werden vijf jeugdwerkers en twee jeugddiensten geïnterviewd. Dit legt echter ook een duidelijke focus. Ten slotte wijst Mortelmans (2023) op de kans dat participanten zich bij een member-check zich niet meer herkennen in wat ze ervoor zeiden of de resultaten enkel vanuit de eigen situatie bekijken. Aangezien dit ook het geval lijkt te zijn bij de deskundige jeugdbeleid, heb ik niet alle voorgestelde aanpassingen uitgevoerd.

4.9.2 Claims over The Logbook versus ervaringen van jeugdwerkers

The Logbook werkt voor alle jeugdwerk

KEKS (z. d.-b) claimt dat The Logbook werkt voor alle soorten jeugdwerk. Dit trekken de jeugdwerkers en verschillende auteurs in twijfel. Verschillende bronnen stellen namelijk dat er geen one-size-fits-all aanpak mogelijk is voor het diverse jeugdwerklandschap om impactgericht te werken. Tools moeten worden aangepast aan de context of organisatie (Custers et al., 2019; De Waele et al., 2022; Doherty & de St Croix, 2019; European Commission, 2015; Moore et al., 2021). De jeugdwerkers gaven aan dat de manier van registreren minder geschikt is voor informeel jeugdwerk. Verder past de gehanteerde terminologie niet goed in de Vlaamse context. Ook de Vlaamse jeugdsector vond na het bezoek aan KEKS dat het niet geschikt is voor alle jeugdwerk (Ambrassade, z. d.-b). De Antwerpse jeugddienst (2021) geeft in hun handboek Impact aan dat ze op maat van elke organisatie willen zoeken naar een manier om te peilen naar impact. Het blijft dus belangrijk om The Logbook niet te zien als een tool die voor iedereen werkt. Het is dus belangrijk dat jeugddiensten en andere stakeholders die het gebruik van een tool kunnen opleggen zich daar bewust van zijn.

The Logbook brengt het jeugdwerklandschap in kaart en maakt vergelijkingen mogelijk

KEKS wil met The Logbook het diverse jeugdwerklandschap op een structurele manier in kaart brengen en resultaten van verschillende organisaties met elkaar vergelijkbaar maken zodat ze van elkaar kunnen leren (KEKS, z. d.-c). Een belangrijk doel van de Antwerpse jeugddienst (2021) is ook om via The Logbook het Antwerpse jeugdwerkveld in kaart te brengen en zo hiaten en ondersteuningsnaden te ontdekken. Ze willen ook resultaten kunnen vergelijken maar de deskundige jeugdbeleid vraagt zich nog af hoe ze de resultaten zullen moeten interpreteren en hoe de verschillende soorten jeugdwerk al dan niet met elkaar vergeleken kunnen worden (I: deskundige jeugdbeleid). Ze vindt het belangrijk dat de organisaties hun eigenheid kunnen behouden ondanks dat ze eenzelfde tool gebruiken. Ook de

jeugdwerkers vragen zich af hoe ze vergeleken zullen worden. Volgens Custers et al. (2019) en De Waele et al. (2022) is het jeugdwerklandschap te gevarieerd om verschillende organisaties met eigen strategieën en doelen te vergelijken.

De mogelijkheid tot standaardiseren en vergelijken werd in de SWOT analyse gezien als een sterkte maar ook als een risico voor organisaties in sommige contexten (Ambrassade, z. d.-b). de St Croix (2017) waarschuwt voor het gevaar van vergelijkingssystemen in een cultuur van performantie waarbij organisaties worden beoordeeld op meetbare resultaten omdat dit ertoe kan leiden dat goed meetbare praktijken voorrang krijgen op jeugdwerk dat gericht is op lange termijn, persoonsgericht is en waarvan de resultaten minder voorspelbaar en onzekerder zijn.

The Logbook vergemakkelijkt registreren en monitoren en stimuleert reflecteren

The Logbook zou moeten helpen om informatie te registreren en monitoren aan de hand van automatische rapporten om daar dan over te reflecteren (Boutsen & Boutsen, z. d.-d; KEKS, z. d.-b). De Vlaamse jeugdsector gaf in de SWOT analyse de cijfermatige onderbouwing van jeugdwerk en het stimuleren van reflectie aan als sterktes (Ambrassade, z. d.-b). Verschillende organisaties leggen door het gebruik van The Logbook meer kwantitatieve en/of kwalitatieve informatie vast dan voordien of reflecteren diepgaander. Het stimuleert dus voor sommigen het monitoren en reflecteren. Er zijn ook organisaties die het reflectievak (nog) niet gebruiken. De cijferrapporten die The Logbook genereert, zijn volgens de jeugdwerkers een pluspunt omdat het de data overzichtelijk maakt. Organisaties met informele activiteiten vinden het registreren van de jongeren niet gemakkelijker met The Logbook.

The Logbook vergemakkelijkt het opmerken van tendensen

De rapporten van The Logbook zouden volgens de Europese Commissie (2024) ook het opmerken en opvolgen van tendensen vergemakkelijken. De jeugdwerkers die KEKS bezochten, benoemden het makkelijk analyseren en signaleren van trends als sterkte (Ambrassade, z. d.-b). Voor de deskundige jeugdbeleid en organisatie 2 was dit ook een belangrijk voordeel. Organisatie 2 denkt dat de ze door de overzichtelijke rapporten beter zullen kunnen inspelen op wat er leeft bij de jongeren en dat ze hun signalen naar de politiek beter zullen kunnen onderbouwen. Ze gebruikt The Logbook nog niet lang genoeg om al tendensen te kunnen opmerken.

The Logbook is gebruiksvriendelijk

KEKS (z. d.-b) had ook als doel om The Logbook een gebruiksvriendelijke tool te maken die niet veel tijdsinvestering vraagt. Het zou zelfs tijd moeten besparen op termijn omdat er minder gespeculeerd moet worden en makkelijker concrete uitdagingen opgemerkt kunnen worden (KEKS, z. d.-a). Ook uit de SWOT-analyse van de jeugdambtenaren blijkt dat ze The Logbook een toegankelijke tool vinden (Ambrassade, z. d.-b). Volgens de deskundige jeugdbeleid zou The Logbook uiteindelijk tijd besparen omdat activiteiten die worden herhaald makkelijk gekopieerd en geplakt kunnen worden in de tool en omdat alle data al verzameld zijn in functie van rapportering. De meeste jeugdwerkers vinden dat de tijdsinvestering meevalt zodra ze de tool onder de knie hebben en de vaste jongeren geregistreerd zijn in The Logbook. Momenteel geeft niemand aan tijd te besparen door The Logbook maar organisatie 1 en 4 denken wel dat ze tijd kunnen besparen bij het verantwoorden omdat hun data al gebundeld zijn in rapporten.

Er zijn voor de jeugdwerkers nog te veel zwaktes zoals de onhandige lay-out in het reflectievak, het feit dat ze internet nodig hebben om The Logbook te gebruiken, problemen met de QR code, de beperkte personaliseerbaarheid etc. die ervoor zorgen dat de tool niet als gebruiksvriendelijk wordt ervaren. Er zijn echter ook sterktes zoals de automatische rapporten en het feit dat de tool structuur en overzicht biedt. Deze sterktes kwamen ook terug in de SWOT analyse (Ambrassade, z. d.-b).

4.9.3 Spanningsvelden

Vrijheid voor organisaties bij gebruik van The Logbook versus vergelijkbaarheid en evaluatie

Eenzijds wil de deskundige jeugdbeleid de resultaten uit The Logbook gebruiken om het Antwerpse jeugdwerklandschap en eventuele hiaten in kaart te brengen en de organisaties te kunnen vergelijken met andere KEKS-leden. Ze gaf echter aan dat ze niet weet hoe ze de resultaten zal moeten interpreteren en of de verschillende soorten jeugdwerk zoals jeugdcentra en welzijnswerk al dan niet met elkaar vergeleken kunnen worden (I: deskundige jeugdbeleid).

Anderzijds geeft de deskundige jeugdbeleid de organisaties veel vrijheid om te kiezen hoe ze The Logbook gebruiken omdat ze weerstand wil vermijden. Daarnaast wil ze dat het gebruik haalbaar is voor de overbevraagde jeugdwerkers. De organisaties mogen bijvoorbeeld kiezen op hoeveel activiteiten of deelwerkingen ze The Logbook testen. Daarnaast mogen ze de richtvragen in het reflectievak zelf kiezen en mogen een eigen interpretatie geven aan de onduidelijke terminologie. De jeugdwerkers hebben echter nog veel vragen en twijfelen of ze The Logbook gepast gebruiken. De

grote vrijheid en verantwoordelijkheid die bij de organisaties wordt gelegd, kan dus leiden tot onzekerheid en kan contraproductief werken.

De vrijheid zorgt ervoor dat er veel variatie is in hoe de organisaties The Logbook gebruiken. Indien de deskundige jeugdbeleid het Antwerpse jeugdwerklandschap in kaart wil brengen en vergelijkingen wil maken met andere KEKS-leden, zal ze het gebruik van The Logbook meer moeten standaardiseren. Anderzijds kan de deskundige jeugdbeleid ervoor kiezen om de organisaties te laten focussen op het reflecteren over de eigen organisatie en het vergelijken loslaten. Volgens Cools en Raeymaeckers (2020) kunnen organisaties met verschillende doelen en strategieën tenslotte niet zomaar met elkaar vergeleken worden. De deskundige jeugdbeleid gaf bij de terugkoppeling aan dat de jeugddienst geen concreet doel heeft en dat ze zullen zien wat er uit de test van The Logbook wordt geconcludeerd. Ze vindt het niet erg dat het proces rond impactgericht werken met de organisaties een lang traject is.

Ondersteuning en uitwisseling versus beperkte draagkracht

De deskundige jeugdbeleid ziet zelf een spanningsveld tussen uitgebreide ondersteuning, vorming en uitwisseling en de beperkte draagkracht van de kleine organisaties. Sommige jeugdwerkers gaven aan dat ze niet genoeg handvaten hadden om zelfstandig en zelfzeker met The Logbook aan de slag te gaan. Ook het breder kader rond impact was voor velen niet duidelijk. De jeugddienst koos er bewust voor om niet meer studiedagen en intervisies te organiseren waar de kleine organisaties tijd in zouden moeten investeren vanwege hun beperkte draagkracht. Ze merkt echter wel dat de organisaties energie halen uit de intervisies waardoor ze vlotter met The Logbook aan de slag kunnen. Het blijft voor de jeugddienst echter een moeilijke afweging. Ze willen dat het behapbaar blijft qua tijdsinvestering, ook voor de kleine organisaties met weinig personeel (terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid).

5 Conclusie

De thesis wordt afgesloten met een antwoord op de onderzoeksvraag en deelvragen. Tot slot worden enkele aanbevelingen geformuleerd voor praktijk en beleid en voor verder onderzoek.

Dit onderzoek over hoe professionele Antwerpse jeugdwerkers het gebruik van The Logbook ervaren om te peilen naar de impact van hun werking bestaat uit vier deelvragen: (1) In welke mate realiseert The Logbook haar doelstellingen? (2) Wat vinden professionele Antwerpse jeugdwerkers sterktes van

The Logbook? (3) Wat vinden professionele Antwerpse jeugdwerkers zwaktes van The Logbook? (4) In welke mate vinden de jeugdwerkers dat ze voldoende ondersteund worden?

The Logbook heeft als doel om documentatie en monitoring te vergemakkelijken en reflectie te stimuleren (Boutsen & Boutsen, z. d.-d). Verschillende organisaties documenteren meer cijfers en/of reflecties door het gebruik van The Logbook. Sommigen reflecteren niet vaker of op een andere manier maar twee organisaties gaven wel aan diepgaander te reflecteren. Niet alle jeugdwerkers vinden dat The Logbook registreren vergemakkelijkt maar ze vinden de rapporten in The Logbook allemaal een pluspunt omdat het de data overzichtelijk maakt. Velen vinden dat er nog te veel technische verbeterpunten zijn vooraleer ze kunnen zeggen dat The Logbook monitoring of reflectie ook vergemakkelijkt. Aangezien de jeugdwerkers slechts weinig ervaring hebben met de tool, kan dit veranderen doorheen de tijd. Anderzijds vonden sommigen de tool minder geschikt voor bijvoorbeeld informeel jeugdwerk omdat dit de registratie bemoeilijkt.

Er zijn volgens de jeugdwerkers veel inhoudelijke sterktes aan The Logbook. De combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve data vinden de jeugdwerkers een sterkte. The Logbook brengt die data ook zeer overzichtelijk in automatische rapporten. Dit maakt het makkelijker om tendensen op te merken na en te denken over hoe men daarmee aan de slag kan gaan. Verschillende jeugdwerkers zijn positief over het idee achter The Logbook maar vinden dat er voorlopig te veel technische nadelen zijn om het een gebruiksvriendelijke tool te noemen.

De jeugdwerkers ervaren enkele inhoudelijke zwaktes: de registratie kan voor sommige jongeren een drempel zijn, er is onduidelijkheid over privacy en het gebruik van The Logbook is afhankelijk van de jeugdwerker. De jeugdwerkers stoten vooral op technische zaken en contextualiseringsvraagstukken. Enkele technische verbeterpunten zijn dat de mogelijkheid tot personalisatie van de tool ontbreekt, problemen met de QR code, de onhandige lay-out in het reflectievak en enkele technische mankementen zoals dat de cijferrapporten soms niet kloppen en dat fout geregistreerde informatie moeilijk rechtgezet kan worden. Uitdagingen in verband met het aanpassen van The Logbook aan de Vlaamse context gaan over de onduidelijke terminologie en het feit dat The Logbook volgens sommigen minder geschikt is voor activiteiten zonder vaste groepen omdat het de registratie bemoeilijkt. Zoals in de literatuur ook wordt aangehaald, is er niet één tool die voor iedereen werkt (Custers et al., 2019; De Waele et al., 2022; Doherty & de St Croix, 2019; European Commission, 2015). Daarnaast is de beperkte draagkracht van de kleine organisaties een belangrijke uitdaging. Haalbaarheid en risico op overbelasting is in het algemeen een aandachtspunt (Serrien, 2021). Het gebruik van The Logbook zou volgens de deskundige jeugdbeleid en KEKS (z. d.-a) op termijn echter

tijd moeten besparen bij verantwoording en signalering naar beleid. Aangezien het onderzoek focust op de implementatie, kunnen hier nog geen uitspraken over worden gedaan.

De jeugdwerkers hadden nood aan meer praktische informatie en oefening met The Logbook. Daarnaast was de informatie over wat impact is en wat de meerwaarde is van peilen naar impact niet doorgedrongen. Ze hadden ook onvoldoende handvaten om hun impact te kunnen operationaliseren naar aftoetsbare doelen waarrond ze kunnen reflecteren in de tool. De impactdag heeft hun motivatie doen afnemen en is mede de reden voor de vertraagde implementatie van The Logbook bij de organisaties.

Samenvattend kunnen we op basis van de eerste ervaringen van de jeugdwerkers besluiten dat The Logbook potentieel heeft om te helpen peilen naar impact mits enkele technische aanpassingen en een aangepast voortraject. Momenteel sluit de tool niet volledig aan bij de Vlaamse context. De vraag blijft of uitdagingen zoals de registratie van activiteiten zonder vaste groepen en de terminologie in de tool kunnen worden opgelost of dit inherente zwaktes zijn van de tool. Drempels zoals het feit dat het effect van jeugdwerk niet kan worden getest in een gecontroleerde omgeving (Boutsen & Boutsen, z. d.-f; Serrien, 2021) en dat er onduidelijkheid heerst over de mate waarin jeugdwerk bijdraagt aan een effect (Pawson, 2013 in Cools & Raeymaeckers, 2020; De Waele et al., 2022) gelden ook bij The Logbook.

5.1 Aanbevelingen voor praktijk en beleid

Zoals in de literatuur wordt aangehaald, is het onderbouwen van de impact van jeugdwerk een belangrijke uitdaging in de sector (Boutsen & Boutsen, z. d.-a; Vandekinderen et al., 2018). Het is positief dat Antwerpen een voortrekkersrol wil opnemen in het aanpakken van deze uitdaging door onder meer verschillende tools aan te reiken en te laten testen. Er is namelijk niet één tool die voor iedereen werkt (Custers et al., 2019; De Waele et al., 2022; Doherty & de St Croix, 2019; European Commission, 2015). Het impactverhaal zelf is nog heel nieuw voor de jeugdwerkers uit dit onderzoek. Het is daarom belangrijk om eerst grondig stil te staan bij de reden waarom men wil peilen naar impact, hoe men impact definieert en op welke impact men wil focussen (Berghmans et al., 2014; Boutsen & Boutsen, z. d.-b). Daarnaast is impact zeer breed en complex (Pawson, 2013 in De Waele et al., 2022; Boutsen & Boutsen, z. d.-h). Het opstellen van een theory of change kan de jeugdwerkers helpen om hun beoogde impact op te delen in behapbare inputs, outputs en outcomes zodat ze bij elke activiteit daarover kunnen reflecteren (Berghmans et al., 2014; Boutsen & Boutsen, z. d.-b).

De jeugdwerkers hadden ook nood aan meer praktische informatie over hoe ze de The Logbook moeten gebruiken, wat de betekenis is van de termen in The Logbook... Door die onduidelijkheid vergroot het risico op het fout gebruiken van de tool. Daarnaast nam de motivatie hierdoor af. De juiste motivatie is nochtans belangrijk om voldoende draagvlak te creëren. De Antwerpse jeugdwerkers in dit onderzoek voelden zich verplicht om The Logbook te testen. Dit gaf weerstand bij de jeugdwerkers. Door in te zetten op intrinsieke drijfveren zoals het leerproces en het verbeteren van de organisatie, kan de motivatie verhoogd worden (Boutsen & Boutsen, z. d.-c; Serrien, 2021).

Verder moeten jeugddiensten en beleid zich ervan bewust zijn dat de haalbaarheid een grote uitdaging is vanwege de grote werklast voor de jeugdwerkers. De Antwerpse en Gentse jeugddienst gaven dit zelf aan als drempel dus ze zijn zich hiervan bewust.

5.2 Aanbevelingen voor verder onderzoek

Aangezien het onderzoek uiteindelijk meer focust op de implementatiefase van The Logbook, is het nog te vroeg om definitieve oordelen te vellen over The Logbook. Er is dus verder onderzoek nodig om vast te stellen in welke mate The Logbook past in de Vlaamse context en welke voor- en nadelen het heeft. Het onderzoek van De Ambrassade en de UCLL zal hierover begin 2025 conclusies trekken uit hun onderzoek over de vraag of The Logbook kan helpen impact van jeugdwerk zichtbaar te maken en kan helpen meer impactgericht te werken.

Dit onderzoek focust op klein, experimenteel professioneel jeugdwerk in Antwerpen. Ook in Gent werd er slechts één case onderzocht. Er kunnen geen uitspraken worden gedaan over andere regio's, andere vormen van jeugdwerk of grotere organisaties. Daarvoor is meer onderzoek nodig.

Ten slotte is het belangrijk om ook andere tools rond impactgericht werken te onderzoeken aangezien dit meer duidelijkheid kan bieden over welke tools kunnen werken in welke context.

6 Literatuurlijst

- Ambrassade, D. (z. d.-a). #Jeugdwerkwerkt2023. <https://ambrassade.be/nl/jeugdwerkwerkt2023>
- Ambrassade, D. (z. d.-b). #Jeugdwerkwerkt in Zweden: Europese uitwisseling over impact, kwaliteit en monitoring van jeugdwerk. <https://ambrassade.be/nl/kennis/artikel/jeugdwerkwerkt-in-zweden-europese-uitwisseling-over-impact-kwaliteit-en-monitoring-van-jeugdwerk>
- Berghmans, M., Deprez, S., Celis, H., & Vandenabeele, J. (2014). *Peilen naar de impact van sociaal-culturele praktijken.* <https://socius.be/wp-content/uploads/2016/10/Peilennaardeimpactvansociaalculturelepraktijken.pdf>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-a). *Drijfveren voor de start van dit onderzoek.* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/subpagina-impact>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-b). *Een intensief & participatief leerproces staat centraal.* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/leerproces-centraal>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-c). *Geleerde lessen & aanbevelingen.* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/geleerde-lessen>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-d). *Monitorings- en opvolgsystemen.* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/monitoringssystemen>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-e). *Over het onderzoek.* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/over>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-f). *Rocket science?* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/rocket-science>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-g). *Tools om je impact zichtbaar te maken.* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/tools>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-h). *Waarom is het zichtbaar maken van de impact van jeugdwerk zo belangrijk?* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-i). *Wat is de impact van jeugdwerk?* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/wat-is-impact-van-het-jeugdwerk>
- Boutsen, G., & Boutsen, T. (z. d.-j). *Wat is impact?* <https://www.impactvanjeugdwerk.ucll.be/wat-is-impact#Impactisbruikbaar>
- Clark, C., Rosenzweig, W., Long, D., & Olsen, S. (2004). *Double bottom line project report: assessing social impact in double bottom line ventures.* <https://escholarship.org/uc/item/80n4f1mf>
- Cools, P., & Boost, D. (onuitgegeven). *Sociale impactevaluatie: kwelgeest of kans voor sociaal-sportieve werkingen?*

- Cools, P., & Raeymaeckers, P. (2020). Sociale interventies evalueren: moeilijk gaat ook. *sociaal.net*. <https://sociaal.net/achtergrond/sociale-interventies-impact-evalueren/>
- Council of Europe. (2017). *Recommendation of the Committee of Ministers to member States on youth work*. https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680717e78
- Council of Europe. (2020). Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on the Framework for establishing a European Youth Work Agenda. In: Official Journal of the European Union.
- Custers, S., Debeys, V., Peeters, S., Roosens, B., Van den Berckt, I., & Wuyts, E. (2019). Impact: een introductie in sociale impactmeting. In: EXPOO.
- de St Croix, T. (2017). Youth work, performativity and the new youth impact agenda: getting paid for numbers? *Journal of Education Policy*, 33(3), 414-438. <https://doi.org/doi.org/10.1080/02680939.2017.1372637>
- de St Croix, T., & Doherty, L. (2022). 'Capturing the magic': grassroots perspectives on evaluating open youth work. *Journal of Youth Studies*, 27(4), 486-502. <https://doi.org/doi.org/10.1080/13676261.2022.2150540>
- De Waele, E., Depauw, J., Raeymaeckers, P., Hermans, K., Driessens, K., & Steel, R. (2022). *Impactevaluatie in het sociaal werk: van theorie naar praktijk*. [https://departementwvg.be/sites/default/files/media/Impactevaluatie in het sociaal werk Inzichten uit het lerend netwerk en literatuurstudie.pdf](https://departementwvg.be/sites/default/files/media/Impactevaluatie%20in%20het%20sociaal%20werk%20Inzichten%20uit%20het%20lerend%20netwerk%20en%20literatuurstudie.pdf)
- Depauw, J., De Waele, E., Raeymaeckers, P., Hermans, K., & Driessens, K. (2022). *Impactevaluatie in het sociaal werk: inzichten uit het lerend netwerk en literatuurstudie*. [https://departementwvg.be/sites/default/files/media/Impactevaluatie in het sociaal werk Inzichten uit het lerend netwerk en literatuurstudie.pdf](https://departementwvg.be/sites/default/files/media/Impactevaluatie%20in%20het%20sociaal%20werk%20Inzichten%20uit%20het%20lerend%20netwerk%20en%20literatuurstudie.pdf)
- Dickson, K., Vigurs, C.-A., & Newman, M. (2013). Youth work: a systematic map of the research literature. *Government Publications*.
- Doherty, L., & de St Croix, T. (2019). The everyday and the remarkable: Valuing and evaluating youth work. *Youth & Policy*. <https://ambrassade.be/nl/jeugdwerkwerkt2023>
- Duffy, D. (2017). Scientism, governance and evaluation: challenging the 'good science' of the UK evaluation agenda for youth work. *Youth & Policy*, 116, 45-61. <https://www.youthandpolicy.org/wp-content/uploads/2017/06/yandp116.pdf>
- Dunne, A., Ulicna, D., Murphy, I., & Golubeva, M. (2014). *Working with young people: The value of youth work in the European Union*. https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf
- Earl, S., Carden, F., & Smutylo, T. (2001). *Outcome mapping: Building Learning and Reflection into Development Programs*. IDRC.

Outcome_Mapping_Building_Learning_and_Reflection_into_Development_Programs.pdf
(betterevaluation.org)

European Charter on Local Youth Work. (2022). <https://europegoeslocal.eu/wp-content/uploads/2022/05/20210309-egl-charter.pdf>

European Commission. (2015). *Quality Youth Work: A common framework for the further development of youth work*. https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf

European Commission. (2024). *Quality and innovation in youth work*. <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/sweden/104-quality-and-innovation-in-youth-work>

Fyfe, J., Biggs, H., Hunter, S., McAteer, J., & Milne, D. (2018). *The impact of community-based universal youth work in Scotland*. <https://www.youthlinkscotland.org/media/3183/impact-of-community-based-universal-youth-work-in-scotland-november-2018.pdf>

Haglund, J. (2019). *How can European programmes and policies impact youth work at the local level?* https://www.europegoeslocal.eu/wp-content/uploads/2019/05/Jenny-Haglund_The-Logbook.pdf

Jeugdendienst Antwerpen. (2021). *Handboek & theoretische omkadering: impact Antwerps professioneel jeugdwerk*.

Jugend für Europa. (2020). *In brief: the most important from four analytical papers*. <https://www.bonn-process.net/downloads/publications/24/Analytical%20papers%20in%20brief.pdf>

KEKS. (2023). *Exchange Sweden* [Powerpoint-slides]. De Ambrassade. https://ambrassade.be/files/attachments/.6370/Exchange_Sweden2023_Presentation_KEKS.pdf

KEKS. (z. d.-a). *KEKS in English*. <https://www.keks.se/in-english>

KEKS. (z. d.-b). *The Logbook*. <https://europegoeslocal.eu/download/?id=3040>

KEKS. (z. d.-c). *The Logbook: Web-based system for documentation and follow up of youth work*. <https://static1.squarespace.com/static/62f13e2e4e905206dcaa0585/t/62fde58a7b156b3f8d86a824/1660806538986/The+logbook+overview.pdf>

Lipman, P. (2013). Economic Crisis, Accountability, and the State's Coercive Assault on Public Education in the USA. *Journal of Education Policy*, 28(5), 557-573. <https://doi.org/doi:10.1080/02680939.2012.758816>

Maas, K. (2014). Classifying social impact measurement frameworks. *Giving Thoughts*. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.679.4208&rep=rep1&type=pdf>

- Maes, M., & Cools, P. (2021). *Omgaan met de uitdaging van effectmeting: inzichten uit erkende organisaties binnen de integrale jeugdhulp in Vlaanderen*. <https://www.ap.be/sites/default/files/2022-02/Omgaan%20met%20de%20uitdaging%20van%20effectmeting%20Integrale%20Jeugdhulp%20WO%20Sterk%20Werk.pdf>
- Mcgregor, C. (2015). *Universal youth work: a critical review of the literature*. [https://www.pure.ed.ac.uk/ws/portalfiles/portal/29655477/Youth Work Literature Review Final May 2015.pdf](https://www.pure.ed.ac.uk/ws/portalfiles/portal/29655477/Youth%20Work%20Literature%20Review%20Final%20May%202015.pdf)
- Montague, S. (2000). *Circles of influence: an approach to structured, succinct strategy*. PMN. Circles-of-Influence.pdf (pmn.net)
- Moore, G., Campbell, M., Copeland, L., Craig, P., Movsisyan, A., Hoddinott, P., Littlecott, H., O'Cathain, A., Padenhauer, L., Rehfuess, E., Segrott, J., Hawe, P., Kee, F., Couturiaux, D., Hallingberg, B., & Evans, R. (2021). Adapting interventions to new contexts-the ADAPT guidance. *BMJ*, 374, n1679. <https://doi.org/10.1136/bmj.n1679>
- Morris, T. (2006). *Social work research methods: Four alternative paradigms*. Sage publications, Inc.
- Mortelmans, D. (2023). *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden*. Acco.
- Munro, E. (2004). The Impact of Audit on Social Work Practice. *The British Journal of Social Work*, 34(8). <https://doi.org/doi.org/10.1093/bjsw/bch130>
- Norman, R. (2016). Managing through Measurement or Meaning? Lessons from Experience with New Zealand's Public Sector Performance Management Systems. *International Review of Administrative Sciences*, 68(4), 619-628. <https://doi.org/doi.org/10.1177/0020852302684007>
- Ord, J., Carletti, M., Cooper, S., Dansac, C., Morciano, D., Siurala, L., & Taru, M. (2018). *The impact of youth work in Europe: a study of five European countries*. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2018/09/The-Impact-Of-Youth-Work.pdf>
- Polak, R., Baki, J., & De Ceuster, E. (2021). *Onderzoeksrapport: op zoek naar de waarde van het jeugdwerk*. <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/49520>
- Serrien, L. (2021). *Impactevaluatie: leren uit wat verandert*. sociaal.net. <https://sociaal.net/achtergrond/impactevaluatie-sociaal-werk/>
- Sonneveld, J., Metz, J., Schalk, R., & Van Regenmortel, T. (2021). Professional youth work as a preventive service: towards an integrated conceptual framework. *International Journal of Adolescence and Youth*, 26(1), 340-355. <https://doi.org/10.1080/02673843.2021.1942088>
- Sonneveld, J., Rijnders, J., Metz, J., Van Regenmortel, T., & Schalk, R. (2020). The contribution of professional youth work to the development of socially vulnerable youngsters: A multiple case study. *Children and Youth Services Review*, 118. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105476>

- Van de Walle, T., Coussée, F., & Bouverne-De Bie, M. (2010). Social exclusion and youth work – from the surface to the depths of an educational practice. *Journal of Youth Studies*, 14(2), 219-231. <https://doi.org/10.1080/13676261.2010.506534>
- Van Dorsselaer, I., Poppe, A., Haudenhuyse, R., & Vandensande, T. (2018). Impactgericht denken en handelen. Wat werkt voor jouw initiatief? In. Brussel: Koning Boudewijnstichting.
- Vandekinderen, C., Roose, R., Raeymaeckers, P., & Hermans, K. (2018). *Sociaalwerkconferentie 2018: sterk sociaal werk eindrapport*. <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/27580>
- Williamson, H. (2018). The Council of Europe international reviews of national youth policy and the place of youth work *International Journal of Open Youth Work*(2), 95-112. <https://www.ungdomogfritid.no/wp-content/uploads/180304-the-international-journal-of-open-youthwork-for-web.pdf>

7 Bijlagen

7.1 Bijlage 1: casebeschrijvingen

7.1.1 Case 1: organisatie 1 (JW1)

De jeugdwerkorganisatie organiseert sinds 2016 vrijetijdsbesteding voor kinderen en jongeren met een functiebeperking in Antwerpen. Ze organiseren wekelijks een activiteit voor kinderen en een activiteit voor jongeren. Daarnaast hebben ze ook een vakantieaanbod. Ze focussen daarbij op laagdrempelige, prikkelarme activiteiten die onder meer bijdragen aan zelfstandigheid, weerbaarheid, omgaan met emoties en het opbouwen van vriendschappen. Er werken twee coördinatoren en verder werken ze met stagiairs, vrijwilligers,... (I: JW1).

In de organisatie wordt enkel een aanwezigheidslijst bijgehouden met voornamen in Excel zodat op het einde van het jaar de bereikcijfers berekend konden worden. Ze zijn niet bezig met het thema impact en houden geen reflecties of verslagen bij (I: JW1).

7.1.2 Case 2: organisatie 2 (JW 2)

Organisatie 2 richt zich op meisjes en non-binaire jongeren van 12 tot 18 jaar in Antwerpen. Ze organiseren elke week een vaste activiteit en een instuifaanbod. Ze bereiken veel minderheidsgroepen en zetten vooral in op fysieke en mentale weerbaarheid, een safe space aanbieden en het creëren van een fijn, educatief vrijetijdsaanbod. De organisatie is opgericht in 2020. In de organisatie werkt één coördinator, verder draait de organisatie op vrijwilligers (I: JW2).

De organisatie was al bewust bezig met het thema impact. Op hun wekelijkse vergadering reflecteren ze over de mate waarin de beoogde doelen van een activiteit bereikt zijn en wat er leeft bij de jongeren. Dit bewaren ze in een Google Drive. Ook bezorgdheden rond een jongere of een positief verhaal bespreken ze en schrijven ze in het verslag. De organisatie moet hun unieke deelnemers registreren. Ze houden dus ook een aanwezigheidslijst bij met de namen van de deelnemers en vrijwilligers (I: JW2).

7.1.3 Case 3: organisatie 3 (JW3)

De Antwerpse jeugd- en cultuurwerking is in 2017 opgestart met als doel nuttige vrijetijdsbesteding te voorzien voor jongeren. Hun doelen zijn vooral om de jongeren plezier te laten ervaren, hun talenten

te ontwikkelen en gemeenschapsvormend te werken. Met hun artistiek, kunsteducatieve aanbod leggen ze extra focus op de ontwikkeling van muzikale talenten van jongeren. Ze hebben een gevarieerd aanbod van één op één begeleiding tot vaste activiteiten zoals workshops, talentenshows en een instuifaanbod voor jongeren tussen 6 en 25 jaar. Er zijn verschillende professionele jeugdwerkers actief in de organisatie (I: JW3).

De organisatie houdt bereikcijfers bij in Excel en plaatst een kalender op sociale media om de activiteiten te communiceren naar de doelgroep en de stad. Verder is men niet bewust bezig met het meten van hun impact. Ze bespreken belangrijke observaties op teamvergaderingen maar schrijven dit niet op (I: JW3).

7.1.4 Case 4: organisatie 4 (JW4)

Organisatie 4 is een Antwerpse theatergroep voor onder meer financieel en/of psychisch kwetsbare mensen die zo'n 17 jaar bestaat. Ze hebben een jongerengroep voor 16 tot 26 jarigen en een oudere groep. Ze gebruiken theater, dans en zang als hefboom om mensen te emanciperen. Ze focussen op het maken van theater maar doen ook soms culturele uitstappen en eten vaak samen. Er werken vijf professionele medewerkers die artistieke en/of logistieke of zorgende taken opnemen. Daarnaast zijn er ook veel vrijwilligers betrokken.

De organisatie was niet bewust bezig met het peilen naar impact. Ze bespreken dit wel omdat er deelnemers hen soms letterlijk vertellen welke impact de organisatie op hen heeft gehad. Ze leggen die getuigenissen niet vast en houden ook geen reflecties bij die worden gemaakt tijdens vergaderingen (I: JW4).

7.1.5 Case 5: organisatie 5 (JW5)

Het jeugdhuis is in de jaren '90 ontstaan en gevestigd in Gent. Ze doen vooral open activiteiten na de schooluren maar hebben ook enkele zaalvoetbalploegen en een welzijnsproject. Ze bereiken een vaste groep van ongeveer 25 jongens. Ze organiseren soms ook activiteiten voor een breder publiek maar zijn vooral gericht op jongeren. Er werken vier jeugdwerkers in de organisatie en er zijn veel vrijwilligers actief.

Organisatie 5 hield vrijwel niks bij rond impact. Af en toe werd er een poging gedaan om een ledenlijst of verslag te maken maar die geraakten dan ergens verloren. Ze bespraken dit wel mondeling in het team (I: JW5).

7.2 Bijlage 2: schema codes dataverzameling

De momenten waarop data werd verzameld, zijn gecodeerd als volgt: de eerste letter staat voor of het een interview was (I), een observatie (O) of een terugkoppeling. Na het dubbelpunt volgt de persoon of organisatie.

Wat?	Wanneer?	Code
Observatie online infosessie The Logbook door UCLL & KEKS	7 november 2023	O: infosessie
(participerende) observatie themadag impact: vorming over The Logbook	24 november 2023	O: studiedag
Observatie intervisie 1 met Antwerpse jeugdwerkers	26 februari 2024	O: intervisie 1
Interview deskundige jeugdbeleid Antwerpen	14 maart 2024	I: deskundige jeugdbeleid
Interview organisatie 1	27 maart 2024	I: JW1
Interview organisatie 2	27 maart 2024	I: JW2
Interview organisatie 3	29 maart 2024	I: JW3
Interview jeugddienst Gent	9 april 2024	I: jeugddienst Gent
Interview organisatie 4	17 april 2024	I: JW4
(participerende) observatie intervisie 2 met Antwerpse en Gentse jeugdwerkers	22 april 2024	O: Intervisie 2
Terugkoppeling resultaten jeugdwerkers	22 april 2024	Terugkoppeling: jeugdwerkers
Interview organisatie 5	25 april 2024	I: JW5
Terugkoppeling resultaten deskundige jeugdbeleid	15 mei 2024	Terugkoppeling: deskundige jeugdbeleid

7.3 Bijlage 3: informed consent

Beste deelnemer,

Dit interview vindt plaats in het kader van de masterthesis van Ella Mees voor het behalen van een masterdiploma Sociaal Werk aan de Universiteit Antwerpen in het academiejaar 2023-2024. Het onderzoek peilt naar de ervaringen van Antwerpse professionele jeugdwerkers bij het uittesten van de tool 'The Logbook'.

Er wordt een geluidsopname gemaakt van het interview om dit later elektronisch te kunnen analyseren en verwerken. De opname wordt verwijderd bij het voltooien van de thesis. Er worden geen echte namen van medewerkers of organisaties vermeld in de thesis. Het is echter wel mogelijk dat iemand achterhaalt bij welke organisaties het onderzoek is uitgevoerd op basis van de beschrijving van de activiteiten, doelgroep en doelen van de organisatie.

Vooraleer het rapport wordt ingediend (eind mei) zal elke respondent de mogelijkheid hebben het rapport in te kijken om na te gaan of ze akkoord gaan met de bevindingen. Indien gewenst kan de inhoud dan geschrapt of aangepast worden.

Het rapport kan worden gedeeld met professoren aan de UAntwerpen, jeugddienst Antwerpen, het pilootproject van UCLL en De Ambrassade, KEKS en de andere deelnemende organisaties.

Deelname aan dit onderzoek is vrijwillig. U heeft ten allen tijde de mogelijkheid om uit het onderzoek te stappen als u de student hierover inlicht.

Ik (naam & voornaam) bevestig dat ik de geïnformeerde toestemming heb begrepen en akkoord ga.

Datum en handtekening:

Bedankt voor uw deelname.

Contactgegevens Ella Mees: ella.mees@student.uantwerpen.be 0494114834

7.4 Bijlage 4: interviewleidraad jeugdwerkorganisaties

Interviewleidraad

Voorstelling + situering onderzoek

- Kan u kort uw organisatie beschrijven?
 - o Wat is jullie missie?
 - o Wie is jullie doelgroep?
 - o Hoe lang bestaan jullie (of je deelwerking) al ongeveer?
 - o Wat voor activiteiten organiseren jullie?
 - o Hoeveel activiteiten organiseren jullie per week?
- Kan u uw functie in de organisatie beschrijven?

Motivatie rond peilen naar impact:

- Hoe zou u impact omschrijven?
- In welke mate was uw organisatie al bezig met het thema impact voor dit traject?
 - o Werd er al op een manier gepeild naar impact?
- Hoe keek u voor dit traject naar het peilen naar impact in het jeugdwerk?
 - o Hoe kijkt u er nu naar?
 - o Wat zijn volgens u de voordelen van peilen naar impact in het jeugdwerk?
 - o In welke mate voelde u weerstand binnen de organisatie om te werken rond impact?
 - Is dit sindsdien veranderd?
 - o Welke voordelen/meerwaarde zag je op voorhand in The Logbook?
 - o In welke mate voelde u weerstand binnen uw organisatie om te werken met The Logbook?
 - Is dit sindsdien veranderd?
- Jullie zijn een van de jeugdwerkorganisaties waarbij het gebruik van The Logbook is opgelegd, hoe keek u daarnaar toen dat werd opgelegd?
 - o De oorspronkelijke planning was om te starten met het testen van The Logbook in januari 2024, wanneer zijn jullie gestart?
 - Om welke reden zijn jullie later gestart?
- Met welk doel gebruikt u The Logbook?
 - o Wat hoopt u uit het gebruik van The Logbook te halen?
- Hoe werd er gemonitord voor u gebruik maakte van The Logbook?
 - o In welke opzichten is dat anders dan The Logbook?
 - o Maakt The Logbook andere tools overbodig of werkt het aanvullend?
- Hoe werd er gereflecteerd voor u gebruik maakte van The Logbook?

Hoe wordt The Logbook gebruikt?

- Sinds wanneer gebruikt u The Logbook?
- In welke deelwerkingen van de organisatie wordt The Logbook gebruikt?
- Wat voor activiteiten worden er gemonitord via The Logbook?
- Door hoeveel medewerkers wordt The Logbook gebruikt?
- Is er iemand die het gebruik van The Logbook binnen de organisatie coördineert?

- De vragen die reflectie moeten stimuleren worden door jullie zelf bepaald. Hoe heeft u deze vragen vastgelegd?
 - o Wat voor reflectievragen heeft u opgesteld?
- Heeft u al gebruik gemaakt van de optie om jongeren zelf te laten inchecken in activiteiten met QR code of weblink?
- Heeft u al een eerste bevraging naar de jongeren gestuurd?

Ervaring met gebruik van The Logbook/evaluatie van The Logbook:

- Technisch vlak:
 - o In welke mate vindt u The Logbook gebruiksvriendelijk?
 - o In welke mate vindt u dat het gebruik van The Logbook veel tijd vergt?
 - o In welke mate vindt u dat u over voldoende deskundigheid beschikt(e) om The Logbook goed te gebruiken?
 - o Hoe ervaren u het gebruik van de tool in het begin?
 - In welke mate vond u het gebruik gemakkelijk?
 - Merkt u een verschil in hoe de tool werd gebruikt in het begin tov nu?
- Inhoudelijk:
 - o In welke mate vindt u dat The Logbook het monitoren vergemakkelijkt?
 - o In welke mate vindt u dat The Logbook leidt tot meer diepgaande reflectie?
 - Hoe gebruikt u de tool om tot diepgaandere reflectie te komen?
 - Hoe vaak reflecteert u over de gemonitorde informatie?
 - o Is er informatie die u wil opnemen in The Logbook maar dat niet kan?
 - Zo ja, welke?
 - Waarom wil u dat opnemen?
 - o Merkt u een verschil in hoe de tool werd gebruikt aan het begin (januari) tov nu (inhoudelijk)?
- Gebruikt u The Logbook ook voor andere zaken dan monitoren en reflectie (bv rapportering naar overheden, vergaderingen voorbereiden...)?
 - o Plant u om de tool voor andere zaken te gebruiken?
 - o Denkt u dat het kan helpen bij rapportering naar overheden?
- Ondersteuning:
 - o Hoe wordt u ondersteund bij het gebruik van The Logbook?
 - Door wie wordt u ondersteund? (KEKS, impactcoach, jeugddienst, pilot...)
 - In welke mate vindt u dat u goed ondersteund wordt?
 - Hoe kan de ondersteuning verbeteren?

Slotvragen:

- Er is in de sociale sector vaak een spanningsveld tussen kwalitatief en kwantitatief peilen naar impact. In welke mate bent u tevreden van de combinatie van monitoring (kwantitatief) en reflectie (kwalitatieve data) om te peilen naar impact?
- Vindt u dat The Logbook de doelen bereikt en reflecteren en monitoring vergemakkelijkt en stimuleert?
- Wat zijn sterktes van The Logbook (in vergelijking met andere tools die u kent/gebruikt)?
 - o Technisch?
 - o Inhoudelijk?
- Wat zijn zwaktes van The Logbook?

- Technisch?
- Inhoudelijk?
- Denkt u dat The Logbook kan helpen om de impact van uw organisatie duidelijker te capteren?
- In welke mate vindt u The Logbook een geschikte tool voor jeugdwerkorganisaties om te peilen naar impact? (monitoren en reflecteren)
 - Wat moet er volgens u veranderen om het beter te laten werken voor u?
 - En voor uw organisatie?
 - En voor jeugdwerk in het algemeen?

Bedanken voor gesprek.